Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1230 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 9 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1888 (Ն. Տ.) 21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1888 9 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1305

20 ՓԱՐԱ

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
առ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونكیان خانده (ارەولك)
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	160
» »	Վեցամսեայ	» »	80
» »	Եռամսեայ	» »	40
Գաւառաց » եւ ուղղակի թղթատարով	տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար եւ ուղղակի թղթատարով	վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեանս ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1888

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ

ԹԱՆՁԱԳԻՏԻ ՌՈՒՍ ՄԱՄԼՈՅ

Ռուս լրագրութեան մէջ ժամանակէ մ'ի վեր հետաքրքրաշարժ խնդիր մը կը յուզուի։

Լրագիրք ոմանք կը պահանջեն որ Կաւկասիոյ մէջ ևս հաստատուի այն նահանգային ինքնավարութիւն զոր կը վայելեն եւրոպեան Ռուսիոյ նահանգները։ Այս խնդիրս յուզող լրագիրք դիտել կուտան թէ Կաւկասիոյ ժողովուրդք առնուազն քսան դարու պատմական կեանք ունին, յորում երբեւ զարգացման ընդունակ ժողովուրդ հարկաւոր ձիրքերը ցոյց տուած են, և հանրային գործունէութեան քիչ շատ վարժուած են, այնպէս որ Կաւկասիոյ ժողովուրդք եւրոպեան Ռուսիոյ ժողովուրդներէն ֆիզիքական կամ իմացական ո՛և է տեսութեամբ ետ չեն մնացած, և անոնց չափ արժանիք, իրաւունք և կարողութիւն ունին ինքնավարութեան, որոյ յաջող փորձն արդէն եղած է Տփղիսի Տուման։

Այս գաղափարիս հակառակող լրագիրք կը պատասխանեն թէ քսան կամ աւելի դարերու պատմութիւնը կապ չունի այժմեան ժողովրդեան իրաւանց հետ. որովհետեւ փառաւոր անցեալ ունեցած շատ ազգեր այժմ կամ բոլորովին անհետացած են և կամ շատ ստորին դիրքի մը մէջ ինկած են, բաղդատմամբ նոր ժողովուրդներու, որք՝ առանց այնչափ մեծ հնութիւն մ'ունենալու իրենց ետեւ՝ յաջողապէս կը ձգտին բարւոքել իրենց ներկայն և ապահովել ապագայն։ Այս ռուս լրագիրք կը յարեն թէ Կաւկասիոյ տեղացիք բանով մը չեն արժանացած ինքնավարութեան. որովհետեւ չեն յառաջացուցած ո՛և է ճարտարութիւն կամ արդիւնաբերութիւն, նշանաւոր յառաջդիմութիւն մը չեն ըրած, ևն։

⁂

Որ կողմն իրաւունք ունի. —Կաւկասիոյ համար ինքնավարութի՞ւն պահանջող ռուս լրագիրք, թէ այս պահանջման հակառակող ռուս լրագիրք։

—Մեզ համար որ հեռուէն կարող ենք անկողմնակալ և աննախապաշար դատաստան մ'ընել, խնդիր անգամ չէ այդ։ Եւ իրօք, ի՛նչ անտեղի կարծիք քան պնդել թէ Կաւկասիոյ Հայը, Վրացին և քաղաքաբնակ Մահմետականն աւելի ստորին ժողովուրդ մը լինի ֆիզիքապէս և իմացականապէս քան եւրոպեան Ռուսիոյ Մուժիկը (գիւղացին), որուն տրուած ինքնավարութեան անարժան կը համարուի Կաւկասցին։

Պէտք է գիտնալ, նախ եւ առաջ, թէ Ռուսիա չէ այնչափ կեդրոնացական Տէրութիւն մը որչափ կ'ենթադրուի այնու զի բացարձակ ինքնակալութիւն մ'է։ Եւրոպեան Ռուսիոյ մէջ, վաթսուն միլիոն գիւղացիք ունին իրենց Միրը, զոր Ռուսիոյ Հայք կ'անուանեն համայնք, և որ ո՛չ այլ ինչ է բայց եթէ գիւղացի երեւելեաց ու ծերունեաց ժողով մը, որ կը տնօրինէ գիւղացւոց ներքին գործերն և գաւառային իշխանութեան հետ յարաբերական խնդիրները կը կարգադրէ։ Միրը Ռուսիոյ գիւղացւոց ինքնավարութեան հիմն է։ Նաեւ ամեն ռուսական գաւառ ունի իւր Զեմսդվօն, կամ գաւառային երեսփոխանական ժողովը, որուն համար կըրնանք ըսել թէ նոյն բանն է ամբողջ գաւառի մը համար ինչ որ է Միրը գիւղին կամ գիւղախմբին համար։ Զեմսդվօյք, գաւառացի ներկայացուցիչներուն լուսաւորութեան աստիճանին համեմատ, խթան մ'են գաւառային յառաջդիմութեան։ Գումարներ ունին իրենց տրամադրութեան ներքեւ, զորս կը գործածեն գաւառային պէտքերու, դպրոցներու, կամուրջներու, ճամբաներու, ևն։ Կեդրոնական կառավարութեան կը հաղորդեն գաւառային պէտքերն, և կեդրոնին հրամանաց գործադրութեան կը հսկեն գաւառաց մէջ։ Կուսակալներուն կամ կառավարիչներուն քով տեսակ մը Երեսփոխանական ժողով են։ Վերջապէս, քաղաքներն ալ ունին իրենց Տումաներն, որք քաղաքային խորհուրդներ են, աւելի կամ նուազ նման եւրոպեան քաղաքային խորհուրդներու, և ժողովրդէն կը բխին Միրին և Զեմսդվօյին նման, կ'ընտրեն իրենց նախագահն որ է Քաղաքագլուխն, և քաղաքին բարգաւաճման համար աշխատելու ընդարձակ միջոցներ ունին։

Ասոնք են աւասիկ տարերք ժողովրդային ինքնավարութեան յեւրոպական Ռուսիա, և կ'առաջարկուի այս իրաւունքները տալ նաեւ Կաւկասիոյ ժողովրդոց։ Հա՞րկ է փաստաբանել թէ Կաւկասիոյ ժողովուրդք եւրոպեան Ռուսիոյ վաթսուն միլիոն գիւղացւոց չափ արժանիք և կարողութիւն ունին նոյն իրաւունքները վայելելու։ Կաւկասիոյ մէջ հանրային կրթութիւնը, պետական թէ ազգային, նոյնչափ ծաւալած է որչափ ի կեդրոնական և ի հարաւային Ռուսիա։ Կաւկասիոյ ժողովուրդը տնտեսական տեսակէտով նոյնչափ կշիռ ունի որչափ Ռուսիոյ վերոյիշեալ մասանց ժողովուրդն։ Հողագործութիւն և վաճառականութիւն Կաւկասիոյ ժողովրդոց մեծագոյն մասին պարապումն են։ Արդարեւ տարազագործութիւնն այնչափ չէ զարգացած ի Կաւկասիա։ Բայց միթէ Մոսքուայի գործարանաց նմանները շատ կա՞ն ռուսական ամեն քաղաքի և ամեն գիւղի մէջ։ Եւրոպեան Ռուսիա չի կրնար սակայն մոռնալ թէ բովանդակ ռուս Տէրութեան համար շահու մեծ աղբիւր եղած նաւթագործութիւնը կամ քարիւղի շահագործութիւնը բոլորովին կաւկասեան ճարտարութիւն մ'է։ Նաեւ այգեգործութիւն, շերամատածութիւն և գիւղատնտեսութիւն մեծ ապագայ ունին ի Կաւկասիա։ Չէ կարելի նաեւ մոռնալ թէ Կաւկասիա մինչ հարիւրաւոր ուսանողներ ունի Ռուսիոյ համալսարանաց մէջ, և թէ իւր տեղային պիտոյից տնօրինման հսկելու համար իմացական ոյժ չի պակսիր բնաւ Կաւկասիոյ։ Վերջապէս, զինուորական նոր օրէնքին կիրառութեամբ, Կաւկասիա ռուսական Տէրութեան մէջ բացառիկ դիրք մ'ունենալէ դադրած է, և արեան տուրք եւս վճարել սկսելուն առթիւ պէտք է անշուշտ որ եւրոպական Ռուսիոյ ժողովրդոց վայելած ամեն իրաւունքներն ինք եւս ստանայ լիուլի։

Այլ ի՛նչ հարկ երկարաբանութեան։ Միթէ ընդդիմադիր ռուս լրագրաց խմբագիրք չգիտե՞ն թէ Կաւկասիոյ ինթելլիգենցիան գրեթէ ռուսական ինթելլիգենցիային չափ ուսեալ է, և թէ Կաւկասցի հողագործը բուն ռուսիացի մուժիկէն բանով մը վար չէ, ո՛չ խելքով, ո՛չ տոկունութեամբ, ո՛չ աշխատութեամբ, ո՛չ ալ հաւատարմութեամբ։ Ըստ մեզ, եթէ տակաւին կը զլացուի Կաւկասիոյ ինչ որ իւր պահպանողական քաղաքականութեամբ ռուս Կառավարութիւնը շնորհած է եւրոպեան Ռուսիոյ ժողովրդոց՝ ասոր միակ պատճառն է հզօրագոյնին իրաւունքը։ Ռուսք կ'ըսեն թէ իրենք զինու զօրութեամբ տիրած են Կաւկասիոյ, որոյ վրայ ունին աշխարհակալութեան իրաւունք. եւ թէ զինուք նուաճեալ ժողովրդի մը չեն ուզեր տալ նոյն իրաւունքները զորս կը վայելէ բուն ռուս ժողովուրդն։

Այս փաստն ալ անզօր է սակայն։ Կաւկասիոյ մէկ փոքր մասին միայն Ռուսք զէնքով տիրեցին։ Վրաստանի գրաւումն, որով Կաւկասիոյ մնացեալ մասանց դուռները բացուեցան Ռուսիոյ առջեւ, աշխարհակալութեան մը հետեւանք չեղաւ։ Խեղճ միամիտ Վրացիք իբրեւ ազատարար հրաւիրեցին իրենց ռուս «եղբայրներն», որք խաղաղապէս մտան ի Վրաստան։ Իրաւ, ետքէն այնպէս վարուեցան Վրաստանի հետ իբր թէ սրով ու սուինով տիրած լինէին. բայց պատմական ճշմարտութիւնն այն է թէ Վրաստան պատերազմի մը մէջ յաղթուելով բաժին չեղաւ Ռուսաց։ Երեւանի նահանգն ալ Ռուսաց ձեռքն ինկաւ նոյն իսկ տեղացւոց աջակցութեամբ . . . . .

Չմոռնանք կաւկասեան ժողովրդոց պատմական յատկութիւններն ալ, որք ինքնավարութեան բոլորովին տրամադիր կը կացուցանեն զանոնք։ Վրացիք տակաւին դար մը յառաջ իրենք զիրենք կը կառավարէին Լեհերուն պէս, որք կը վայելեն գաւառային ինքնօրէնութիւն։ Կաւկասիոյ Հայերն ալ եղբայրներն են այն Թուրքիայի Հայերուն, որոց Օսմանեան Վեհապետաց գովելի իմաստութիւնն յանձնած է իրենց ներքին գործոց բացարձակ վարչութիւնն։

Այլ ի՛նչ հարկ աշխարհակալութեան իրաւունքը մէջ բերել։ Միթէ զինու զօրութեամբ նուաճեալ ժողովուրդներ չկա՞ն եւրոպեան Ռուսիոյ մէջ որք կը վայելեն Կաւկասիոյ համար խնդրուած ինքնավարութեան իրաւունքները։ Ֆինլանտիա, Բոլոնիա, Լիթուանիա, Քուրլանտ, Եսթոնիա, Պեսարապիա և Դաւրիտեան Թերակղզին զինու զօրութեամբ գրաւուած են Ռուսիոյ կողմէ, բայց կա՛մ վերոյնշանակեալ չափով և կամ աւելի ընդարձակ հիմանց վրայ գիւղային, գաւառային և քաղաքային ինքնավարութիւն կը վայելեն։ Ո՞չ ապաքէն նոյն հեռատես քաղաքականութիւնն որով այս ժողովրդոց կը տրուի բուն ռուս ժողովրդեան վայելած իրաւունքները՝ Կաւկասիոյ մասին ևս նոյն տնօրինութիւնն հարկաւոր կը կացուցանէ։ Կաւկասիա անշուշտ նոր կապով մը կը միացուի Ռուսիոյ հետ և նիւթական ու բարոյական զարգացման ճամբուն մէջ նոր քայլեր կ'առնու եթէ Ռուսք դադրին իբրեւ սրով նուաճեալ երկիր մը նկատել զայն, և եթէ ի գործ դնեն Կաւկասիոյ ժողովուրդները սիրաշահելու առաջին պայմանն, որ է՝ եւրոպեան Ռուսիոյ մէջ յաջողապէս և արդիւնաւորապէս ի կիր առնուած ինքնավարութեան դրութիւնը տարածել ի Կաւկասիա։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՔԱՐԻՒՂ

Վերջին Սուրհանդակաւ առնուած ռուսական լրագրերէն կը տեղեկանանք թէ ռուս Կառավարութիւնը տարւոյս յունուար 15էն սկսեալ մասնաւոր տուրք մը դրած է Բագուի նաւթային բերքերուն վրայ, որոց երեւելագոյնն է քարիւղը։ Փութ գլուխ ըստ տեսակին 30էն մինչեւ 40 քաբիք է այս տուրք, այսինքն՝ քաշ գլուխ 10-14 փարա։ Բայց թէեւ այսպէս Ռուսիոյ ժողովրդոց սպառած քարիւղին վրայ ծանր տուրք մը կը դրուի, Կառավարութիւնը, քարիւղի արտածումը քաջալերելու համար, կը յայտարարէ թէ օտար երկիր տարուած քարիւղին տուրքն ետ պիտի տրուի, այսինքն՝ քարիւղի արտածող մը ռուս Տէրութեան սահմանագլխին վրայ ետ պիտի առնու տրոց գումարը զոր վճարած էր իւր դուրս հանած չափով քարիւղի համար։ Ասոր կ'ըսեն դրաւպէքի (բրիմ) դրութիւն, որուն Տէրութիւնք կը դիմեն երբեմն՝ ազգային բերքերու արտածումը քաջալերելու համար։ Այս դրութեան հետեւանքն այն պիտի լինի որ Ռուսիոյ սահմանակից երկրաց մէջ, ինչպէս Պարսկաստան և Թուրքիա, կաւկասեան քարիւղն աւելի աժան պիտի ծախուի քան բուն իսկ Կաւկասիոյ մէջ ուր կ'արտադրուի, կամ ի Ռուսիա, որ անշուշտ իրաւունք ունէր օտար երկիրներէ աւելի աժան գործածելու իւր հողէն ելած բերք մը։ Քարիւղի գործարանատէրք այժմ ամեն միջոց ի գործ պիտի դնեն ըստ կարի մեծաւ քանակութեամբ քարիւղ օտար երկիր ղրկելու, որով կաւկասեան քարիւղը պիտի յաջողի նոր հրապարակներ կորզել ամերիկեան քարիւղէն։

Բայց առ այս հարկաւոր է նաեւ կաւկասեան քարիւղի տեսակի բարւոքումն։ Այս նպատակաւ եւս ռուս Կառավարութիւնը նոր կարգադրութիւն մ'ըրած է, որով պետական յատուկ յանձնախումբ մը, մասնագէտներէ բաղկացեալ, պիտի հսկէ Բագուի քարիւղին բաղադրութեան վրայ, որպէս զի դիւրավառ կամ պայթուցիկ տարրերէ զերծ գտնուի։ Ցարդ պատրաստուած կաւկասեան քարիւղին մէջ դիւրավառ նիւթն (պենզին) այնպիսի համեմատութեամբ մը կը մտնէր, որ այս քարիւղի գործածումը վտանգներէ զերծ չէր։ Այժմ գործարանատէրք պարտաւորուած է քարիւղը պատրաստել այն յատկութեամբ որ կարենայ դիմանալ ջերմութեան 45 աստիճանին, (ըստ Ձելսի)։ Այս դրութիւն արդէն ի գործ կը դրուէր յԱմերիկա, որով ամերիկեան քարիւղը ռուսականէն աւելի ապահով էր։ Այսուհետեւ կաւկասեանն այս մասին եւս ետ չպիտի մնայ ամերիկեանէն։

Յայտնի է թէ Բագուի նաւթահանքերուն մշակումն և քարիւղի զտարանաց զարգացումը Թուրքիոյ մէջ մեծապէս աժանցուցին քարիւղն, որ առտնին առաջնակարգ պէտքերէն մին է։ Բագուի քարիւղին շնորհիւ է որ Թուրքիացի մը այսօր 30-33 ղրուշով կը հոգայ նոյն պէտքն որուն համար երբեմն 50-54 ղրուշ կը վճարէր։ Ուստի, Բագուի քարիւղին վերաբերեալ կարգադրութիւնք Թուրքիացւոց համար ևս մեծ նշանակութիւն ունին։ Նոր կարգադրութիւնք բոլորովին նպաստաւոր են ռուսական քարիւղին օտարազգի գնորդներուն։ Եթէ տակաւին յաչս բազմաց ամերիկեան քարիւղը նախամեծար է, յուսալի է սակայն որ նորանոր բարւոքմամբք կաւկասեան քարիւղը բանով մը ետ չմնայ ամերիկեանէն։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆ ՀՆԴԿՈՒՀԵԱՑ

Մատրաս (Հնդկաստան) յառաջադէմ բնիկներ ձեռնարկեցին հրատարակել իգական հանդէս մը, որոյ պարունակութիւնն են փոքրիկ վէպեր, Շէքսփիրի թարգմանութիւններ, երեւելի կանանց կենսագրութիւններ, ասեղնագործութեան և առտնին տնտեսութեան վրայ յօդուածներ, ևն։ Կ'ուզուի հնդկուհեաց կրթութեան նպաստել՝ յատկապէս անոնց ախորժելի պարունակութեամբ և դիւրահասկնալի ոճով հրատարակեալ թերթերով և հանդէսներով, և կը յուսացուի թէ կրթութեան այս նոր միջոց ուրիշ ամեն միջոցի չափ օգտաշատ պիտի հանդիսանայ։ Ընկերային մեծ կարեւորութիւն կը տրուի Հնդկուհեաց կրթութեան. զի Հնդիկ ընկերութեան ամենէն հիմնական բարենորոգմունք կանանց յառաջդիմութենէ կախումն ունին։

ՄՈԼԵՌԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՅՍՊԱՆԻԱ

Սպանիոյ մէջ օրուան խնդիրն է ցաւալի դէպք մը, զոր հանրապետական Երեսփոխանք Խորհրդարանին ուշադրութեան ներկայացուցած են։ Ի Վիկօ, Տօնա Մանուէլա անուն հարուստ աղջիկ մը, թէեւ անչափահաս, տեղւոյն վանքը կը մտնէ, հաւանութեամբ իւր մօր, բայց հակառակ իւր հօր կամաց։ Հայրը կ'ընդդիմանար, որովհետեւ աղջիկն անչափահաս լինելով՝ ուղիղ ընտրութիւն մ'ընելու անկարող էր, և բաց աստի, հիւանդոտ և տկար կազմուած մ'ունէր, որ չէր կրնար դիմանալ վանական կեանքի խստութեանց։ Այս հօրենական դիտողութիւնք անլսելի եղան։ Վանական կեանքի խստութիւնք շուտով զգալի եղան փափկակազմ օրիորդին վրայ, որ հիւանդ ինկաւ։ Վանքին բժիշկն և հօր խնդրանօք կառավարչին ղրկած երկու բժիշկները տեղեկագրեցին թէ աղջիկն ծանր հիւանդ է, և պատուիրեցին որ անմիջապէս մեկնի վանքէն։ Վերատեսուչ մայրապետը մերժեց։ Հայրն Եպիսկոպոսին դիմեց, որ չուզեց միջամտել։ Հայրը քաղաքային կառավարութենէն հրաման մը ստացաւ որով Վերատեսչուհին կը պարտաւորուէր աղջիկն յանձնել։ Բայց նոյն աւուր առաւօտուն յորում այս հրաման պիտի գործադրուէր, Վերատեսչուհին հիւանդ աղջկան կատարել տուաւ մշտնջենական կուսութեան և կրօնաւորութեան ուխտն, հաւանութեամբ Եպիսկոպոսին։ Եկեղեցական օրինաց տրամադրութիւնք լրացած լինելով, քաղաքային իշխանութիւնն այլ եւս ազդեցութիւն չունէր Տօնա Մանուէլայի վրայ։ Հայրն ինք քաղաքային պաշտօնակալաց հետ վանքին դուռը գնաց համոզելու աղջիկն որ ելնէ։ Աղջիկը մերժեց։ Հայրը լալով ետ դարձաւ։ Բայց մշտնջենական ուխտի կրօնային արարողութիւնը բոլորովին ցնցած էր խեղճ աղջիկն, որ աւելի եւս հիւանդանալով, ութ օր ետքը մեռաւ իւր 70,000 ֆր. ի չափ հարստութիւնը թողլով վանքին։ Այս լուր տարածուելով, խորին յուզում պատճառեց ժողովրդեան մէջ։ Եպիսկոպոսը խնդրեց կառավարչէն որ թաղումն առտուն կանուխ տեղի ունենայ, որպէս զի ժողովրդեան ցոյցի մը ժամանակ չմնայ։ Հայրը դատարանի բողոքեց վերատեսչուհւոյն ընթացքին դէմ, ինչպէս և կտակին ապօրինութեան դէմ։ Հետաքրքրութեամբ կը սպասուի տեսնել թէ Պ. Սակաստայի ազատական Նախարարութիւնն ի՛նչ ընթացք պիտի բռնէ միջին դարու պատմութեան արժանի այս դէպքին մէջ։

Գերման լրագիրք կը հաստատեն թէ ի Փարիզ և ի Բեդերսպուրկ օրուան խնդիրն է Ֆրանսայի և Ռուսիոյ միջեւ նիզակակցութեան դաշնագիր մը։ Բայց ճշդիւ յայտնի չէ թէ երկուքին Կառավարութիւնք ո՛ր աստիճան յառաջ տարած են իրենց դաշնադրական բանակցութիւնները։ Սա յայտնի է թէ Պիզմարք Իշխանին բանախօսութիւնը թէ՛ Ռուսերուն և թէ Ֆրանսացիներուն առաւել քան երբեք զգալի ըրած է ֆրանքեւռուս նիզակակցութեան մը պէտքը։

Իտալեան լրագիրք հասարակաց միտքը կը պատրաստեն իտալեան զօրաց Մասուայէ վերադարձի գաղափարին։

—)(23)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՕՌԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

ՍԻՐԱՅԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

—Սիրային անկարողութիւնդ փորձել կարենալու համար, հարկ է որ բաղդատութիւն մը կատարած լինիս, եւ որովհետեւ Էտուառ միակ երիտասարդն է որ մտերմական ընդունելութիւն մը կը գտնէ այս տան մէջ, կ'ենթադրեմ թէ իւր քեզ ներշնչած զգացումներէն տարբեր զգացում ունեցած լինելու չես։ Բայց . . . աղէկ յիշեցի . . . օրինակի համար ազատարարդ կայ . . . նո՞րա վրայ ինչ կը խորհիս։

—Յոյժ լաւ կը գտնեմ զինքը։

—Իւր ներկայութիւնն զքեզ չի խռովեր, այնպէս չէ՛։

—Այնքան քիչ ծանօթացած եմ նորա հետ, որ մտքէս իսկ անցուցած չեմ զգացումներս զննել. արդէն տրամադիր ալ չեմ այդպիսի ուսումնասիրութիւն մը կատարելու։ Սա չափը միայն կարող եմ ըսել ձեզ, թէ ինձ անախորժ չ'երեւեր եւ թէ յոյժ երախտապարտ եմ նմա՝ մեծ վտանգէ մը անձս ազատած լինելուն համար։

—Անժխտելի է այդ, սակայն այլ է երախտագիտութիւն, այլ է սէր։

—Ինձ ալ այնպէս կը թուի, վասն զի մինչեւ ցարդ մասնաւոր բան մը չեմ զգար... եւ կ'սկսիմ հաւատալ թէ, յարեց Սիմօնէ ծիծաղելով, չպիտի ճանչնամ բնաւ այն բանը զոր դուք սէր կը կոչէք . . . արդէն փափագ ալ չունիմ։

—Մեծ մի՛ խօսիր։ Այժմ ուրիշ եղանակաւ պիտի ուզեմ քեզ հարցնել։ Կ'ուզէի՞ր ամուսնանալ Պ. Պօդրէյիսի . . . կամ թէ Պօդրէյիսի հետ, վասն զի պահ մ'առաջ իմացայ թէ ազնուական տիտղոս մ'առեր է այն պանդոկին մէջ ուր կը բնակի։

—Կը շուարեցունէք զիս, պատասխանեց մանկամարդ աղջիկը թեթեւապէս շիկնելով։ Իւր եւ իմ միջեւ ամուսնութեան խօսք չիկայ բնաւ, քանի որ Պ. Ֆօռդէլի նշանուած եմ։ Իսկ եթէ կացութիւնը փոխուած է . . .

—Այդ պարագային մէջ ի՞նչ պիտի ընէիր, փութաց հարցունել Բօլ հօրեղբայրն հետաքրքրութեամբ։

—Չեմ գիտեր, սիրելի հօրեղբայրս, եւ չեմ ալ ուզեր ինքզինքս հարցաքննել։ Ի՞նչ հարկ կայ։ Այդպիսի պարագայ մը չպիտի ներկայանայ բնաւ եւ ես յոյժ գոհ եմ իմ այժմեան վիճակէս . . . այսինքն այն վիճակէն զոր պիտի ունենամ երբ Պ. Ֆօռդէլ ամուսինս լինի։

Նուազէ լռեց։ Այժմ յստակօրէն պարզուած էին իւր առջեւ եղբօրդստերն զգացումները։ Նորա սրտին մէջ կարդացած էր, թէ Սիմօնէ պիտի ամուսնանար Էտուառի հետ՝ առանց իւր անձը զոհուած նկատելու, եւ թէ նոյնքան յօժարութեամբ պիտի ամուսնանար նաեւ Ժիւլ Պօդրէյիսի հետ, եթէ դէպքերն այնպէս պահանջէին։ Գուցէ սակաւ ինչ աւելի փոյթեռանդութեամբ։

Սիմօնէ սա կէտին մէջ կը նմանէր ընկերային դասակարգի մը աղջկանց, որ կոչուած չլինելով բնաւ ինքնին ամուսնական ընտրութիւն կատարել, իւր մօր կատարած ընտրութեան կը հաւանէր, պայմանաւ որ պատշաճ ընտրութիւն մը լինէր այն։

Բնականաբար պիտի ըմբոստնար, եթէ ստիպէին զինքն անհաճոյ մարդու մը կինը լինիլ, սակայն յօժարակամ կ'ընդունէր հաճելի ամուսին մը զոր ընկերական պատշաճութիւնք նշանակած էին։

Եւ ճշմարիտն ըսելով, աղէկն ալ այս էր. վասն զի այս աշխարհիս մէջ, ուր ոչինչ կատարեալ է, երջանկութեան գաղտնիքը կը կայանայ «գրեթէ»ներով շատանալուն մէջ։

Ազատախոհ օրիորդներ կը զղջան յաճախ թէ ի՛նչ անիրականելի իտէալ մը նախամեծար սեպած են անկատար՝ այլ դրական գոհացումներէ, եւ իրենց անկախութիւնը սուղի կը նստի։

Սիմօնէ մինչեւ իսկ եզական արժանիք մը ունէր, այն է չհամակերպիլ թելադրութեանց մի այնպիսի մօր՝ որ ցնորամիտ երազներու մէջէն միայն կը տեսնէր կեանքը։

Եւ Բօլ հօրեղբայրը չէր կրնար ինքզինքը զսպել ըսելէ, որ եթէ ողջ մնացած լինէր իւր որդին, այդ որդին՝ իւր արկածալից անցեալովն հանդերձ՝ յարմարագոյն ամուսինը պիտի լինէր Սիմօնէի համար, ըստ որում պիտի ունենար այն բանը որ կը պակսէր Էտուառ Ֆօռդէլի. այն է՝ արտակարգ նորութեանց դիւթութիւնը։

Բայց սիրոյ այդ զաւակը կորսուած էր ճիշդ այն օրն որմէ քսան-չորս ժամ յետոյ անհարազատ հայրն իմացած էր նորա գոյութիւնը, եւ Բօլ Նուազէի ո՛չ այլ ինչ կը մնար բայց եթէ իւր արժանաւոր եւ երիտասարդ բարեկամին՝ Ֆօռդէլի ընտրելիութեան ոյժ տալ։

Այս որոշումը տուաւ առանց վարանման։ Գուցէ, առանց նշմարելու, նուազ ջերմութեամբ. բայց գէթ ժամանակ չկորսնցուց օրինաւոր նշանածին դատը պաշտպանելու համար։

—Սիրելի եղբօրդուստրս, ըսաւ զուարթ ձայնով մը, շնորհակալ եմ որ սիրտդ բացիր ինձ։ Այլ եւս սիրտս հանգիստ է և կը մնայ ինձ խնդրել ի քէն որ ժամ առաջ վերջ տաս այս փափուկ կացութեան։ Ամուսնացի՛ր Էտուառի հետ եւ ինձ թո՛ղ հաստատել այն երախտագիտական պարտքը զոր ստանձնած ես յոյժ կամս։ Այս բանը կատարած պիտի լինէի արդէն, եթէ հռչակաւոր ազատարարը գտած լինէի ի Կրանտ-Օթէլ ուր կը բնակի։ Անդ գնացի, բայց դուրս ելած էր։ Արդէն, աւելի գոհ եմ որ չպատահեցայ նմա։

Այս խօսքերուն վրայ, Բօլ Նուազէ յիշելով Օր. Քօլինեսի տուած խօստումն, ընդհատեց խօսակցութիւնը եւ հրաժեշտ առաւ Սիմօնէէն։ Մտադիր էր Դիակնարան երթալ։ Ճիշդ այդ վայրկենին կառք մը կ'անցնէր։ Նուազէ կեցուց զայն, եւ դէպ ի Միջնաքաղաքի ծայրը գնաց։

Անդ կը բարձրանայ դիականց ցուցահանդէսը, տաղաւար մը որ տխուր շուք մը կը սփռէ Նօթր Տամի այդ նկարագեղ մասին վրայ։

Այդ օրը մեծ բազմութիւն խռնած էր. ո՛չ թէ սովորականին նման, ի տես հասարակութեան դրուած դիականց առջեւէն անցնելու համար, այլ գրասենեակէն տեղեկութիւն հարցունելու համար, վասն զի շատեր Բօլ հօրեղբօրը մտածումն ունեցած էին։

Ինք եւս առաջ անցաւ իւր կարգին եւ գործն հասկցուց պաշտօնէի մը որ կ'արձանագրէր իրեն հաղորդուած մեռելական տեղեկութիւնները։

Նուազէ այդ պաշտօնէին բերնէն իմացաւ թէ շատ մը դիականց տէրերն երեւան ելած էին արդէն եւ թէ շէնքին ներքնասրահներուն մէջ մնացած դիականց ինքնութիւնն հաւանաբար չպիտի հաստատուէր, վասն զի յոյժ այլակերպեալ էին։ Բայց ժամէ ի ժամ նոր դիակներ կը բերուէին, եւ երբ նորեկի մը վրայ տրուած ծանօթութիւնը կը համապատասխանէր նախապէս արձանագրեալ պահանջման մը, անմիջապէս իմաց կուտային այդ յայտարարութիւնն ընող ծնողաց կամ բարեկամին։

Հետեւաբար աւելորդ չէր այս զգուշութիւն զոր ձեռք կ'առնուր Բօլ հօրեղբայրը։

Ուստի իւր այս գաղափարին վրայ ուրախանալով կ'երթար, երբ դուրս ելած պահուն Դիակնարանին աստիճաններուն վրայ զարնուեցաւ պարոնի մը որ ներս կը մտնէր։

Ներողութիւն խնդրելու ժամանակը չէր եւ պիտի շարունակէր իւր ճամբան, երբ դէմ առ դէմ դիտելով այն մարդը որուն կը զարնուէր, ճանչցաւ որ իւր եղբօրդստեր ազատարարն էր։

Նուազէի մտքէն չէր անցներ բնաւ որ Դիակնարանին մէջ անոր հանդիպէր. ուստի կանգ առաւ, ապշած. Նոյնքան ապշած էր նաեւ Պ. Պօդրէյիս որ զինքը ճանչցաւ, եւ յետ վարանման՝ բարեւեց։

Նուազէ բարեւն առաւ, սակայն երկուքն ալ չէին խօսեր եւ երկվայրկեան մը փոխադարձաբար զիրար դիտելէ յետոյ։

—Պարոն, ըսաւ վերջապէս Բօլ հօրեղբայրն, զձեզ փնտռելու չեմ եկած աստ, բայց քանի որ միմեանց հանդիպեցանք, կրնամ խնդրել որ վայրկեան մը խօսակցինք։

—Պատրաստ եմ ձեր հրամանաց, պատասխանեց երիտասարդը փոյթեռանդութեամբ։

—Ուրեմն դուրս ելնենք, եթէ կը յօժարիք. չեմ ախորժիր մեռելոց բնակարանի սանդուխին վրայ խօսակցիլ։

Եւ գետափէն անցնելէ յետոյ, Նուազէ մտաւ թմբիներուն ներքեւ որք կը տարածուին մինչեւ ի Նօթր Տամ։

Ճամբան, գաղտագողի զննեց զՊ. Պօդրէյիս որ իւր ձախ կողմէն կը քայլէր եւ անմիջապէս նշմարեց որ նախորդ օրէն շատ աւելի լաւ հագուած էր։ Այն մաշած հագուստներուն տեղ զորս կը կրէր Թատրոնին մէջ, բոլորովին նոր եւ վայելուչ հանդերձներ հագած էր. ձեռքը ձեռնոց կար, ոտքը ձեւաւոր կօշիկներ եւ այս ամենն սքանչելի կերպիւ վայլած էին իրեն։

(Շարունակելի)

կը գրեն թէ Եւրոպիոյ արդի կացութեան մէջ, երբ Իտալիա պէտք կրնայ ունենալ իւր բովանդակ զօրութեան, անխոհեմութիւն է ի Մասուա անտեսանելի թշնամւոյ մը դիմաց անշարժ կեցնել իտալեան բանակին լաւագոյն սպայներէն 6-700 հոգի, և լաւագոյն զօրքերէն մինչեւ 20,000 հոգի. Սկզբամբ որոշուեր է ուրեմն ետ կանչել իտալեան զօրքերն, առ առաւելն մէկ ամիսէն, երբ օդը շատ կը տաքնայ ի Մասուա. Կանոնաւոր զօրքին ետ կանչուելով, Մասուայի պաշտպանութիւնը պիտի ստանձնեն 5,500 իտալացի կամաւորք որք յատկապէս գաղթականութեանց համար հաւաքուած են և 2,500 տեղացի Պաշը-Պօզուքներ. Ուրեմն, իտալահաբէշեան պատերազմը կրնայ վերջ գտնել առանց սկսելու. Իտալացիք Հաբէշներուն սպասելով ժամանակ կ'անցունեն, բայց Իտալացւոց անկ էր նախայարձակ լինել, քանի որ կ'ըսէին թէ ազգային վրէժ մ'ունին լուծելու Հաբէշներէն.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական Ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ամեն. Խորէն Սրբազանի. Ժողովն զբաղեցաւ այլ և այլ խնդիրներով և ի մէջ այլոց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր տնօրինութեանն յանձնեց Մայր եկեղեցւոյ եօթն սարկաւագաց քահանայ ձեռնադրուելու խնդիրն.

Կրօնական Ժողովէն յետոյ ի նիստ գումարեցաւ Նաև կրօնական Թերթի վարչութիւնն.

Կաթոլիկ Ասորւոց Տիգրանակերտի առաջնորդ Տ. Խուրի Պաթրաս երէկ Պատրիարքարան գալով տեսակցեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հօր հետ. Տ. Խուրի Պաթրաս այցելեց նաեւ Մայր եկեղեցին.

Մեզ հաղորդւում են, որ Մեծ. Յովհաննէս Յօմեանեանը 5000 րուբլի է նուիրել Ներսիսեան Ազգային Հոգեւոր Դպրանոցին, որպէս զի այդ դրամի տոկոսիքով Հոգաբարձութիւնը մի որդեգիր պահէ, անուանելով նորան «Ալամդարեանի որդեգիր». (Արձագանք)

Ծանուցինք երէկ թէ 50ի չափ Օրտուցի հայ գաղթականներ Գատը-Գիւղ երթալով, անպատսպար մնացած էին. Գատը-գիւղի Թաղական խորհուրդն Հայտար-Փաշայի երկաթուղեաց վարչութեան հետ բանակցելով, այս առաւօտ ձրիաբար ղրկեց զայնս ի Նիկոմիդիա, նախապէս յանձնելով իրենց 1000 ղրուշի գումար մը որ հանգանակուած էր ի նպաստ այդ խեղճերուն. Գաղթականք, որք ճիշդ 55 հոգի են, մեծ մասամբ կին եւ տղայ, Նիկոմիդիայէն պիտի անցնին ի Պարտիզակ ուր արդէն երկու տարի առաջ հաստատուած է Օրտուցի հայ փոքր գաղթականութիւն մը.

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գաղեալ [illegible] յոյն Թերթին փետր. 3 ի թիւէն.

«Ժամանակէ մ'ի վեր մեր քաղաքին մէջ ազնիւ մրցում մը կը տեսնուի երաժշտական երկոց արտադրութեան մասին և մեք բազմիցս քաղցր պատեհութիւնն ունեցած ենք ծանուցանելու այս սիւնակաց մէջ այս կամ այն երաժշտագիտին նոր գործերը. Թէպէտ առաջին անգամ առիթ կը տրուի մեզ յիշատակելու Սուրէնեան Ստեփան էֆէնտիի անունը, բայց մեր աչաց առջեւ ունինք ձեռնհաս անձանց դատաստաններն որք հրատարակուած են ուրիշ թերթերու մէջ և որք յոյժ նպաստաւոր են սոյն արուեստագիտին որ սահմանեալ է նախանձելի տեղ մը գրաւել երաժշտաց դասուն մէջ. Իւր վերջին գործն, յորում սակայն միմիայն թեթեւ հաճոյք մը պատճառել նպատակ ունեցած է, կոչուած մ'է Tout à la joie տիտղոսով, որ հեղինակին փայլուն երեւակայութիւնն ու երաժշտական յատկութիւնքը կ'ապացուցանէ և է կարի յաջողեալ թէ՛ պարի և թէ երաժշտութեան տեսակէտով. Սուրէնեան էֆէնտիի այս գործն, որպէս և կանխաւ հրատարակեալ հեղինակութիւնները փափաքողք կարող են գտնել Պ. Լ. Պէլլիի քով, վաճառող երաժշտական գործոց և յարդարիչ դաշնակաց ի Բերա.»

Գատը գիւղի Պարահանդիսի Կարգադիր Յանձնախումբը կը խնդրէ մեզմէ հրապարակաւ յայտնել իւր շնորհակալիքն առ ճաշարանատէր Մկրտիչ աղա Թօգաթլեան որ ո՛չ միայն ձրիաբար աշխատած էր Պարահանդիսին շքասեղանը պատրաստելու համար, այլ նաեւ ծախքերն սպասներ բերել տուած էր իւր ճաշարանէն և ամեն կերպ դիւրութիւն ընծայած.

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Կ. Պ. Ստացանք ձեր փետր. 4 թուականաւ նամակը Զմիւռնիոյ խնդրոյն առթիւ. զայն հրատարակելու համար պէտք է որ ստոյգ քանի մը տեղեկութիւններ հաղորդէք. Նամակը մի քիչ մութ է.

ԱՐԱՊԿԻՐ, ԹՂԹԱԿԻՑ. Սանասարեան վարժարանի ուսուցչի մը նկատմամբ ձեր հաղորդած տեղեկութիւնները հրատարակութեան տալն յարմար կամ անյարմար լինելն որոշելու համար պէտք է որ մեզ հաղորդէք ուսուցչին անունը. Շնորհակալ ենք ձեր գրութեան համար որ տպուեցաւ Արեւելքի փետր. 15ի թուոյն մէջ. Շարունակեցէք գրել.

ԱՏԱՊԱԶԱՐ, Ց. Վ. Ս. Ձեր փետր. 2 նամակն առինք. Շնորհակալ ենք. Սակայն այդպիսի թերթերու հրատարակութեանց ո՛վ եւ է կարեւորութիւն չենք ընծայեր. Դուք լաւ կ'ընէք, ինչպէս կը գրէք, եկեղեցւոյ մէջ ձեր հօտը լուսաւորելով. Ձեր տեղեկութիւններն հաղորդեցէք մեզ, ժամանակին օգուտ կը քաղենք.

ԲԱԲԵՐԴ, ՄԿ. Ց. ՊՕ Սխալմամբ ղրկուած են Գ. էֆ. Ծ.ի թերթերը. փոխարկեցէք տեղւոյդ թղթատունին.

ԲԱԲԵՐԴ, Գ. Տ. ՄԱՐ. ԱՐԾ. Ձեր 5 դեկտ. նամակն առինք. Ձեր նամակի ոճն անյարմար է լրագրութեան.

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ, Օր. Ե. Ձեր նամակն ստացած ենք. չենք կարող հրատարակել.

ՊԱՆՏՐՄԱ, Ա. Մ. Ս. Պուշկինի ձեր թարգմանութիւնն ստացանք. արդէն Թամառ-Քամիլոյ թարգմանած է զայն եւ հրատարակած ենք 84 ի Մասիսի մէջ.

ԳԱՎԶԱ, ՎՏԱՐԱՆԴԻՆ. Շնորհակալ ենք ձեր թղթակցութեանց համար որք լաւ ընդունելութիւն կը գտնեն.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Բաթմանթի Նորակազմ Ժողովոյ Նախագահ անուանեցաւ Թախսիսաթը Մալիյէի Նախորդ տնօրէն Մազհար պէյ.

Նոյն Ժողովոյ անդամ անուանեցաւ Պրուսայի Նահանգին Նախորդ Տէֆթէրտար Խալիտ պէյ, առեւտրական առաջին դատարանի Նախորդ Նախագահ Րիֆաթ էֆէնտի, Խալիլ Էյուպ էֆէնտի, ֆրանսացի Պ. Թուպինի, անգլիացի Պ. Վիթալի, իտալացի Պ. Տիւսի և հելլենացի Պ. Եորկիատի.

Սպարթայի կառավարիչ անուանեցաւ Մանասթրրի կեդրոնական Նախկին կառավարիչ Ահմէտ Ֆէրիտ փաշա.

Մշոյ կառավարիչ անուանեցաւ Ճէպէլը Պէրէքէթի Նախկին կառավարիչ Եօմէր Շեվգը փաշա.

Կրթական Նախարարութեան քննիչ Ժողովոյ անդամ անուանեցաւ Միզան լրագրոյ արտօնատէր Մէհմէտ Մուրատ պէյ.

Գարասիի Նահանգին Սանճագրա գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Շիլէի գայմագամ Նիզամէտտին պէյ եւ նմա յաջորդեց Ահմէտ պէյ.

Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Դատական Նախարարութեան քաղաքային գործոց դիւանի քարտուղար Ֆահրի պէյի, Տիգրանակերտի Տէֆթէրը Խաքանիի պաշտօնեայ Ալի Սաիպ պէյի եւ Պրուսայի Նահանգին վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազ Բէհայ պէյի.

Սալիսէի աստիճան՝ Լիւլէ Պուրկազի Նախնական դատարանի Նախագահ Ալի Րիզա էֆէնտիի եւ Պոլսոյ Նախնական դատարանի Հուգուգի երկրորդ ճիւղին քարտուղարներէն Միւնիր էֆէնտիի.

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Փարիզու օսմանեան դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Խալիտ պէյի.

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԴԷՊՔԸ

Լ. Հէրալտ ծանուցած էր երէկ թէ առաջին ընդհանուր դատախազ Րիզա պէյ, որ յատուկ պաշտօնով Պէրութ գնացած է, Դամասկոսի ֆրանսական հիւպատոսարանի ծանուցեալ դէպքին քննութեան համար, այդ քաղաքն հասնելուն պէս թոքատապով հիւանդացեր է եւ անկողնոյ կը ծառայէ. Որովհետեւ երկիւղ կայ որ Րիզա պէյի հիւանդութիւնն երկարատեւ լինի, կ'ըսէր անգլօ-ֆրանսական Թերթն, հաւանական է որ Բ. Դուռն որ կը փափագի ժամ առաջ վերջացունել այս խնդիրը, նոյն իսկ Պէրութի կառավարական պաշտօնատարներէն մին նշանակէ ֆրանսական պատուիրակ Պ. Իմպէռի հետ կատարելու համար պէտք եղած քննութիւնը.

* * *

Իսկ այս առաւօտ Թուրքիէ իւր ստոյգ տեղեկութեանց յենլով կ'ըսէ թէ, թէև յիրաւի Րիզա պէյ քիչ մը հիւանդ է սակայն ո՛չ թէ թոքատապէ կը տառապի այլ թեթեւ անհանգստութիւն մը միայն ունի որ բնաւ չարգելուր զինքը գործադրելու իւր պաշտօն. Րիզա պէյ կը շարունակէ իւր պաշտօնն եւ բոլորովին անհիմն է այն զրոյց թէ Ն. Վսեմութեան տեղ ուրիշ պաշտօնատարի մ'անուանումն հաւանական կը թուի.

ՊԱՌՈՆ ՏԸ ՀԻՐՇ

Կայս. կառավարութեան և Պառոն տը Հիրշի միջեւ եղած հաշուական խնդրոյն կարգադրութեանը համար Բ. Դրան կողմէ իրաւարար դատաւոր կարգուած են Վսեմ. Հասան Ֆէհմի փաշա և Դատական Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Վահան էֆէնտի.

Պառոնը գրաւորապէս յայտնած է առ Մեծ-Եպարքոսն թէ ետ կ'առնու իւր բոլոր առաջարկութիւններն եւ կ'ընդունի խնդիրն իրաւարարաց յանձնել.

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ըստ ժամանաւոր տեղեկութեանց Թուրքիէի, կայս. կառավարութեան և Յունաստանի միջեւ կեցած թղթատարական խնդիրը կարգադրուեր է և եղած կարգադրութիւնը վաւերացեր է կայս. Իրատէով. Թղթատարական և հեռագրական վերատեսչութիւնն հարկ եղածը ծանուցեր է Աթէնքի օսմանեան դեսպան Ֆէրիտուն պէյի. Բ. Դուռն ևս իւր կողմէ հարկ եղածը պիտի ծանուցանէ Ֆէրիտուն պէյի. Ըստ սոյն կարգադրութեան, հելլենական թղթատարութեան համար Ղալաթիոյ Նավակատան մէջ հելլենացի պաշտօնեայ մը պիտի գտնուի.

Պուլկարիոյ թղթատարութեան համար ո և է որոշում տրուած չէ տակաւին.

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱՄՐՈՒԹԻՒՆՔ

Սոֆիայէն կը գրեն թէ պուլկար կառավարութիւնն որոշեր է ժամ առաջ ամրանել Պուրկազի և Վառնայի նաւահանգիստները.

ՕՏԱՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ իսլամ ժողովուրդէն ոմանք իրենց աղջիկներն օտար վարժարաններ կը ղրկեն դաստիարակուելու համար, հրամայած է Բարձր Շէյխ Իւլ Իսլամ էֆէնտիին որ արգելու և ցարդ յաճախողներն ալ հանել տալ այդ վարժարաններէ. Ն. Բարձրութիւն անմիջապէս գործադրելով կայս. այս հրամանն հարկ եղած հրահանգները տուած է առ որ անկ է.

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Աւստրիական և ֆրանսական դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և խորհրդական Վսեմ. Տաուտ էֆէնտիի հետ.

Սերպիական, հոլանտական ու պարսկական դեսպանք և գերմանական ու ռուսական առաջին թարգմանք ևս Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Վսեմ. Սայիտ փաշայի և Վսեմ. Տաուտ էֆէնտիի հետ.

ԹՈՒՐՔՕ ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Այն կայսերական Իրատէն որ կ'արտօնէ Թուրքօ-սերպիական երկաթուղեաց միացման գծերու բացումը, շաբաթ օրը հաղորդուեցաւ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Վսեմ. Զիհնի փաշային. Միացման այդ գծերը կը պարունակեն Իւսկիւպի երկաթուղին որ կը յանգի ի Վրանիա, սահմանագլխոյն վրայ.

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Այս խորագրոյն ներքեւ հետեւեալը կը կարդանք երէկուան Ստամպուլի մէջ.

Մայրաքաղաքս հասած տեղեկութիւնք կ'ապահովեն զԲ. Դուռն թէ Ռուսիա ո՛չ մէկ կերպիւ պիտի խռովէ Եւրոպիոյ խաղաղութիւնը և չպիտի փորձէ այլ եւս ո՛չ մէկ դիւանագիտական գործողութիւն կատարել պուլկարական տագնապին լուծման համար, սակայն ռուս կառավարութիւնը պիտի սպասէ որ այդ խնդրոյն լուծման նախաձեռնութիւնը Գերմանիոյ կողմէ լինի.

Բեդերսպուրկի պաշտօնական ակումբոց մէջ տիրող կարծեաց նայելով, մինչեւ ցարդ Գերմանիոյ կողմէ առաջարկեալ լուծման եղանակը չկրեր այնպիսի հանգամանք մը որ գոհացունէր Ռուսիոյ պահանջմանց և ազգային անձնասիրութեան.

Միշտ ըստ վերոյիշեալ տեղեկութեանց, այս խնդրոյն լուծման համար Ռուսիոյ կողմէ առաջարկեալ ո՛ր և է դարման ո՛չ միայն պիտի վնասէ ռուսական կայսրութեան մեծութեան և արժանապատուութեան, այլ մինչեւ իսկ կրնայ դժգոհութեան շարժում մը յառաջ բերել ռուս ժողովրդեան մէջ ընդդէմ մոսկոֆեան միապետութեան. Արդ, իրաց այս վիճակին մէջ, ռուս դահլիճը գծած է արդէն իւր քաղաքական ծրագիրն այն է յարատեւել սպասողական դիրքի մը մէջ և հսկել պատահած անցից վրայ, մինչ պատրաստ՝ օգուտ քաղելու այն կնճիռներէն կամ անակնկալ պատահարներէն որք կրնան նպաստաւոր լինել ռուսական կայսրութեան շահուց.

Բեդերսպուրկի դահլիճը սա հաստատ համոզումն ունի եղեր թէ 1888 տարւոյ վերջն Եւրոպիոյ մէջ այնպիսի դէպքեր պիտի պատահին որք պիտի կրնան խախտել և գուցէ կործանել իսկ կեդրոնական պետութեանց դաշնակցութիւնը.

ՌՈՒՄԷԼԻԱԿԱՆ ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՔ

Փիլիպպէէն կը գրեն առ Մօնիթէօր թէ 8 առ 100 մաքսատուրքն որ կ'առնուի Արեւ. Ռումէլի Ներմուծեալ օսմանեան ապրանքներէն, փետրուար 4/16էն սկսեալ 100էն 5ի իջուցուեր է. Սակայն ապրանաց արժէքը կ'որոշուի եղեր ո՛չ թէ մաքսային սակագնոց համաձայն, այլ Փիլիպպէի մէջ օրուան գնոց համաձայն. Այս կերպով մաքսատուրքը զեղչուած չինկատուիր, այլ իւր Նախկին քանակութեան վրայ մնացած և մինչեւ իսկ աւելցուած. Մօնիթէօրի թղթակիցը կը յաւէ թէ պուլկար կառավարութիւնը կը խորհի միանգամայն կրկնապատկել գլխահարկի ([illegible]) տուրքը.

ԿԱՐԻՊԱԼՏԻԻ ՏՈՒՆԸ

Այս շաբաթ գիշեր Բերա, Լինարտի փողոցը ծագած հրդեհէն այրած տունը պատմական յիշատակ մը կը կրէր. 1831 ին Իտալիոյ մէջ երիտասարդաց միութեան դէմ ծագած հալածանաց պատճառաւ, երբ բազմաթիւ իտալացիներ կը փախչէին իրենց երկրէն, անոնց մէջ կը գտնուէր նաեւ Կարիպալտի. Երիտասարդ հայրենասէրը նաւաստի եղած էր նաւու մը մէջ որ Սեւ ծովու Ռումէլիական եզերաց վրայ խրեցաւ. փոթորկեալք Կ. Պոլիս ապաստանեցան.

Այդ թուականէն, Լինարտի և Տուզիօ փողոցները կազմող անկիւնը տուն մը կար ուր կը բնակէր Տիկին Սաուվայիկ որ ջերմ համակրանք կը տածէր իտալացի աքսորելոց նկատմամբ. Կարիպալտի զայն տեսնելու գնաց և մէկ տարիէ աւելի հիւրընկալուեցաւ անոր տունը. Տիկին Սաուվայիկի մահէն յետոյ, տունը երկար դատերու առարկայ եղաւ և քանի մը տարի յետոյ այրեցաւ հիմնովին. Այդ տեղւոյն վրայ կը բարձրանան այժմ Լինարտի փողոցին 17, 19 և 21 թիւ տուներն. Նախընթաց գիշեր այրող շէնքն էր թիւ 19 տունը, որուն ճակատը դրուած արձանագրութիւն մը կը յիշատակէր իտալացի մեծանուն հայրենասէրին այցելութիւնն այդ հողին վրայ նախապէս բարձրացող շէնքին մէջ.

Կարիպալտի չէր մոռցած բնաւ իւր արկածալից ուղեւորութիւնն յարեւելս և այն հիւրընկալութիւնը զոր գտած էր ի Կ. Պոլիս, Տիկին Սաուվայիկի կողմէ, երբ 23 տարեկան էր տակաւին ու իւր կենաց վերջին օրերուն մէջ իսկ կը յիշէր զայն, երբ առիթը կ'ներկայանար.

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ՅԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ

Սէրվէթ զրոյց մը կը յիշէ թէ Ադրիանուպոլսոյ տեղական կառավարութեան և ֆրանսական հիւպատոսարանին միջեւ անհամաձայնութիւն մը ծագած է հետեւեալ պատճառներով.

Տեղական ոստիկան մը, իմանալով որ գողցուած ձի մը կը գտնուի Գաբաղաճ գիւղի կաթոլիկներու վարժարանին մէջ, անդ կ'երթայ և ձին կը պահանջէ. Վարժարանին տնօրէնը, քահանայ մը, ֆրանսական հիւպատոսին կը դիմէ, որ թագրիրով մը կը բողոքէ ոստիկանին ընթացքին դէմ, յայտարարելով որ ոստիկանն իրաւունք չունի վարժարան մտնել. Կուսակալը կը պատասխանէ թէ ֆրանսական հիւպատոսարանն իրաւունք չունի պաշտպանել կաթոլիկ քահանաներն. առ որ հիւպատոսը կ'ըսէ թէ՝ ոստիկանին մտած տեղըն ո՛չ թէ վարժարան այլ ֆրանսական հպատակ քահանայի մը տունն էր. Սէրվէթ կը յարէ թէ այդ տեղ վարժարան է ուր կը յաճախեն բազմաթիւ աշակերտք.

Կը յիշուի թէ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Տաուտ էֆէնտիի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած էր պաշտօն ունենալով պատրաստել յիշեալ նախարարութեան յառաջիկայ տարւոյ ելմտացոյցն. Արդ, սոյն յանձնաժողովն իւր պաշտօնն աւարտած լինելով տեղեկագիր մը պատրաստեր է զոր մէկ քանի օրէն պիտի ներկայացնէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին.

—Եէմէնի Նորընտիր կուսակալ Հաճի Օսման փաշա իւր պաշտօնատեղին ժամաներ է. Տեղւոյն նախորդ կուսակալ Հաճի Ազիզ փաշա Սանաայէն ճամբայ ելեր է մայրաքաղաքս գալու համար.

—Թուրքերէն Մէքթէպ շաբաթաթերթն որ անցեալ շաբթու դադարման դատապարտուած էր, բարձրագոյն ներման արժանացած լինելով վերստին պիտի հրատարակուի.

—Բիւյիւք Չէքմէճէի գայմագամ անուանած է Միլբիւէ վարժարանի շրջանաւարտներէն Մահմուտ պէյ.

—Կայս. կառավարութեան և Գերմանիոյ միջեւ առեւտրական դաշնագրոյ վերանորոգման համար բանակցութիւնք սկսած էին երկու կողման պատուիրակաց միջոցաւ. Արդ, գերմանական պատուիրակն Պ. Բիտէրլէն Վալթէր Պերլին գնացած լինելով, բանակցութիւնք յետաձգուած են ցվերադարձ Նորա.

—Ներքին գործոց Նախարարութիւնը ծանոյց ամեն կողմ թէ, երբ ոչ-մահմէտական հասարակութեան պատկանող անձ մը ուրիշ ոչ-մահմէտական հասարակութեան մը իրաւասութեան ներքեւ մտնէ, մարդահամարի պաշտօնեայք պարտին հարկ եղած արձանագրութիւնները կատարել այն ծանուցագրոյն համաձայն զոր իւր նոր ընդունած կրօնքին պետը տուած է.

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, կայս. մաբէյնի Արկեղ քարտուղար Ֆայիգ պէյ և ոստիկանութեան քննիչ Պ. Պօնէն շաբաթ օրը Ֆէրիգիւղ երթալով, երեքական ոսկի բաշխեր են այն երեսունի չափ կանանց և մանկտւոյ որք տուն մը կործանմամբ փլատակաց մէջ մնալով վիրաւորուած էին. Այս արկածը պատմած ենք արդէն շաբաթ աւուր թուով.

—Շաբաթ օրը Ֆէնէրի Պատրիարքարանն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Երէյլիի (Ռոտոսթօ) մետրապոլիտ Տ. Գրիգորիոս յանկարծամահ եղեր է. Հանգուցեալն յոյն եկեղեցւոյ բազմահմուտ եկեղեցականաց մին էր.

—Կը յիշուի թէ Վեհ. Սուլթանն անցեալ տարի 200 ոսկի շնորհած էր Ղալաթիոյ յունական վարժարանաց ուսուցչաց և աշակերտաց. Մօնիթէօր կ'իմանայ թէ Ն. Վեհափառութիւն 25 ոսկի եւս շնորհեր է ի նպաստ յիշեալ հաստատութեանց.

—Կայս. Անձնական Գանձուն Նախարարութեան արքունի կալուածոց յանձնաժողովոյ անդամ անուանեցաւ Պաղտատի դատական նախորդ քննիչ Րէշատ էֆէնտի.

—Ատանայի ժողովուրդն հանրագրութեամբ մը իւր երախտագիտութիւնն եւ շնորհակալութիւնը մատուցած է առ Վեհ. Սուլթանն որ անցեալ տարւոյ երաշտութեան առթիւ պատահած սովու միջոցին, բարեհաճած էր այլ եւ այլ շնորհներ ընել իրեն. Հանրագիրը միանգամայն գոհունակութիւն կը յայտնէ տեղւոյն կուսակալ Հաճի Հասան պէյի բարւոք պաշտօնավարութեան համար.

—Սէլանիկի մեռեալ խախամապետին յաջորդած է Եագօ Հանինագօ էֆէնտի. Պոլսոյ Հրէից գայմագամ էֆէնտին Սելանիկ ղրկած է կայս. հրամանագիրն որ կը վաւերացնէ տեղւոյն նորընտիր խախամապետի պաշտօնն. Ի ժամանել հրամանագրոյն նորընտիր խախամապետը՝ պաշտօնական համազգեստով և Հրեայ երեւելեաց ընկերակցութեամբ՝ կուսակալին պաշտօնատունը գնացեր է, ուր տեղի ունեցեր է հրամանագրոյ ընթերցումն. Յետոյ նորընտիր խախամապետը գրաւոր բանախօսութիւն մ'ընելով ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրեր է վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի.

—Ստամպուլ կ'ըսէ թէ Պէրութի դէպքին սկզբնապատճառ եղած է երկու չարաճճիներու իսլամի տան մ'առջեւ ունեցած վարմունքն, որով անվայել նշաններ կ'ընէին, և ներքինեաց բարկութիւնը գրգռեր են.

—Վեհ. Սուլթանն իմանալով շաբաթ երեկոյեան փոթորկին ժամանակ Բեբէկի մէջ պատահած արկածն, ոստիկանութեան քննիչ Պ. Պօնէնը կայս. պալատ կոչած և պէտք եղած տեղեկութիւններն ստացած է.

—Ներքին գործոց Նախարարութիւնը ծանոյց հարկ եղած տեղերն որ յետ այսօրիկ Պարսկաստան գտնուող օսմանեան պաշտօնէից գաւառներէ ղրկուած նամակներու համար թղթատարական ծախք պիտի վճարուի ըստ տրամադրութեան միջազգային թղթատարական պայմանագրոյն.

—Ելմտական Նախարարութիւնն Օսմ. կայս. Դրամատան հետ համաձայնութեամբ՝ պէտք եղած միջոցները ձեռք առած է որպէս զի վճարուի օտար տէրութեանց քով գտնուող օսմ. դեսպանաց դեկտեմբերի եւ յունուարի ամսաթոշակաց մնացորդը.

—Կարնոյ պաշտօնական լրագիրն, արտատպելով Պայազիտէն Մշակի ուղղեալ նամակի մը պարունակութիւնը թէ ռուսաց Քէրէժ անուն աւազակը Կովկասէն Կարին փախած է թէ օսմ. կառավարութիւնը չհանար զայն ձերբակալել և թէ Ռուսիոյ վերադարձող գիւղացիք կողոպտուին եւ այլ դէպքեր կը պատահին, կ'ըսէ թէ տեղական կառավարութիւնն ամեն ջանք կ'ընէ այդ աւազակապետը ձերբակալելու համար եւ թէ արդէն նորա երկու ընկերները ձերբակալուած են. Գալով Ռուսիոյ դարձող գիւղացիներու, որք ճամբան սպաննըւած են աւազակաց կողմէ, Կարնոյ թերթը կ'ըսէ թէ, քրիստոնեայ մը իմաց տըւած էր այդ աւազակաց՝ գիւղացիներու վերադարձն եւ թէ Պայազիտի տեղական կառավարութիւնը լսելով այդ դէպքն անմիջապէս ձերբակալած եւ պատժած է աւազակները.

—Յայտնի է թէ երբ պարտատէր մը բանտարկուի պարտապահանջին օրական հացի ստակ մը կը վճարէ անոր համար. Արդ, կայս. կառավարութիւնն որոշած է որ Բէլէտիյէի օրինաց տրամադրութեան համաձայն երբ ո և է անձ կը բանտարկուի դրամական տուգանք մը վճարելու անկարող գտնուելուն համար, Բէլէտիյէի վարչութիւնը վճարէ բանտարկելոյն հացի ստակը.

—Սէլանիկէն կը հեռագրեն թէ քաղաքին բանտերուն մէջ ժանտատենդ ծագած լինելով, հիւանդ բանտարկեալներն այն շէնքին մէջ փոխադրուեր են որ քոլերային ժամանակ մաքրանոցի կը ծառայէր.

—Աւստրիական լոյտի Ակլայա շոգենաւն, որ Դրիեստ կ'ուղեւորէր, շաբաթ առաւօտ Դարդանէլի մօտ Նակարա կոչուած տեղին աւազի վրայ խրեր է. Լոյտի Կ. Պոլսոյ գործակալութիւնն այս արկածն իմանալով, Ժիւբիթէր և Բէթա շոգենաւերը Դարդանէլ ղրկած է խրեալ շոգենաւուն ազատման համար և կը կարծուի թէ Ակլայան երէկ իրիկուն կրցած է ճամբայ ելնել շարունակելու համար իւր ուղեւորութիւնը դէպ ի Դրիեստ.

—Կրետէի երեւելիներէն Բալուքճը Զատէ Մուսթաֆա պէյ մայրաքաղաքս բերուած է.

—Երէկ ռուսական շոգենաւով Օտեսա ուղեւորեցաւ ռուսական դեսպանի որդին Պ. Եանի Նէլիտոֆ.

—Կայս. Թիկնապահ Ահմէտ փաշա, որ ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքիներ է.

—Երէկ եգիպտական շոգենաւով մայրաքաղաքս ժամանեցին կայս. Թիկնապահ Ասաֆ փաշա՝ Դարդանէլէն, ֆրանսացի Պ. Ժօրժ Պիհուռ, Թոնքինի ֆրանսական կուսակալին օգնական Պ. Ֆրանսուա, ֆրանսական կառավարութեան ելմտական քննիչներէն Պ. Շառլ Լօռան և նոյն կառավարութեան բժշկական ժողովոյ անդամ Տօքթէօր Տրեօն՝ Զմիւռնիայէն.

—Շաբաթ գիշերուան փոթորիկի միջոցին ի Պոլիս Գատըրկայի շրջակայքը տուն մը պատը փլչելով տան ամեն կողմը իւր հետ փլցուց. Տնեցիք հազիւ կրցան ազատիլ. Ի Բերա, Էվին Ճամիի կողմը, մեծ նոճի մը արմատախիլ եղաւ եւ տան մը վրայ իյնալով փլցուց զայն. Տնեցիք ազատեցան. Ըսկիւտարի եւ Գասըմ Փաշայի գերեզմանատանց մէջ բազմաթիւ նոճիներ արմատախիլ եղան.

—Իզմիրէն կը գրեն թէ Միջերկրականի ֆրանսական Նաւատորմին հրամանատար Օրլի դէր-ծովակալն՝ իւր սպայից հետ՝ հինգշաբթի օրը պաշտօնական այցելութիւն տուեր է Այտընի կուսակալ Նազիֆ փաշային. Յաջորդ առաւօտուն եւս կուսակալը փոխադարձ այցելութեան գնացեր է դէր ծովակալին.

—Բարիզէն լուր կուտան առ [illegible] թէ Վեհ. Սուլթանն յանձնարարել տուած է առ Պ. Մէրսիէ, ֆրանսացի նկարիչն, հանգուցեալ Պ. Եօրկի Զարիֆիի պատկերը պատրաստել. Այս պատկեր պիտի կախուի եղեր կայս. պալատան սրահներէ միոյն մէջ.

—Իզմիր մէջ հրատարակեալ Խըտմէթ անուն Թուրք լրագիրը ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ սա իրողութեան վրայ թէ Տէնիզլի գիւղին մէջ Օսման օղլու Հաճի Մէհմէտ անուն անձը Վէլի Հօճաի վաճառեր է այդ գիւղին մէջ գտնուած մեսճիտ մը (փոքր մզկիթ), 2500 ղրուշի. Վէլի Հօճա այդ շէնքին տիրանալէ յետոյ, մզկիթը մթերանոցի փոխարկեր է ուր անասնոց համար յարդ կը պահէ.

(Մօնիթէօր)

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր առաջին անգամ պիտի ներկայացուի Les Huguenots.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Սանրէմօ, 19 փետր.

Գահաժառանգ իշխանին վիճակը միշտ անգոհացուցիչ է.

Պուքրէշ, 19 փետր.

Խորհրդարանին բացման առթիւ արտասանուած Գահաճառն յոյս կը յայտնէ խաղաղութեան պահպանման մասին, սակայն կը յարէ թէ պէտք է ամրանալ.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Գալաթիա, 9 փետրուար

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ո.	Սերի Գ. Կ.	15 18
Պորսային գոցուելէն վերջը	» »	15 19
Բերայի մէջ	» »	— —
Առաւօտուն բացուելու	» »	15 18
Բարձրագոյն գին	» »	15 18
Նուազագոյն »	» »	15 18
Կէս օրին	» »	15 18
ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱՀԻԼԻ		
Երէկ երեկոյ		36 38
Այս առաւօտ		36 36
Կէս օր		36 36
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ		
փոխառութիւն 1858) » 1862)	Ա. Սերի	23 10
» 1860) » 1863) » 1872)	Բ. »	14 12 1/2
» 1865) » 1869) » 1873)	Գ. »	0. 15 18

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 20 փետրվար ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ		102 5/16
Օսմ. »	Սերի Դ. բացուելու	13 15/16
» »	» գոցուելու	13 15/16
» »	» Ա.	23 1/2
» »	» Բ.	14 1/8
» »	» Գ.	13 3/4
Օթօման 1871		74 1/4
փոխառութիւն 1877		87 3/4
Պանք Օթօման		10
Ռուսական փոխառ. 1873		91 1/4
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)		74 3/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)		101 1/4
Տայրա Սանիէ		71 5/8
Տօմենիալ (փոխառ. Րօչիլտ)		97 1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 45
Վիէննա, 20 փետրվար ժամ 4 երեկոյ		
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		126 80
Օսմանեան երկաթուղի		17 70

Բարիզ, 20 փետրվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 ½ %	106 70
» » 3 %	81 07 ½
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 10
» » » գոցուեցաւ	14 10
» » » Բ.	14 20
» » » Գ.	— —
Օսմանեան երկաթուղի	35 50
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	502 50
Գրէտի Լիոնէ	577 50
» Ֆօնսիէ	1377 50
Բաժնետոմս Լիոնի	1258 75
Սուէզի Ջրանցք	2117 50
Ռուսական 5 % 1877 ի	97 1/8
Իտալական Ռանթ	93 77 ½
Սպանիական (արտաքին)	67 1/8
Եգիպտական միացեալ	378 75
Բրիօրիթէ Թիւրք	362 50
5 % Հէլլենական	345
Ջէք Լոնտրայի վրայ	— —

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 20 փետրվար ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 ½ %	— —
Օսմանեան քօնսօլիտէ	14 05
Եգիպտական	377 50

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՍԷԼԱՆԻԿ, 29 յունուար

Նախորդ գրութեամբս, տեղւոյս հայ գաղթականութեան անպարտաճանաչ անձանց խմբակի մը ազգ.ային ընթացքին պատճառաւ, հարկադրեալ էի տխուր լուրեր հաղորդել։ Արեւելքի այն թերթն երբ ժամանեց աստ, ազգասիրական զգայնութիւն արտայայտող բաւական կեղծ չուկներ լսեցինք վերոյիշեալ խմբակին անդամոց կողմէն։ Որչափ որ գիտէինք և կ'զգայինք նոցա կեղծաւորութիւնը, մի և նոյն ժամանակ իբր մարդ միանգամ կարծեցինք թէ վերոյիշեալ պարոնայք ազգասիրական չիջուցեալ զգացումները վերարծարծող մի կայծ գուցէ եղած լինի մեր յիշեալ գրութիւն։ Այլ մինչեւ ցայսօր իրողութեանց տխուր ընթացքը դարձեալ յառաջագոյն ծանուցեալ յարատեւութեան մէջ լինելը կը հաստատէ մեզ որ պատրանք մ'է եղեր մեր կարծիք։ Քանի որ անզգայից նկատմամբ ինչ որ խօսուի և ինչ որ գրուի անօգուտ է, այսչափն ալ բաւ համարելով սկսինք ուրախալի ու ազգօգուտ իրողութեանց լուրեր գրել։

Յունուար 19 երեքշաբթի երեկոյ մեր ազգային դերասանուհիներէն Մեծ. Պէնկլեան և գուսանեգութեան արտօնատէր Մեծ. Մելիքեան էֆէնդիներու հայկական յարգելի խմբին միջոցաւ Թատերական խիստ չքեղ ներկայացում մը տեղի ունեցաւ, ընդ նախագահութեամբ տեղւոյս կայսերական կալուածոց վերատեսուչ Մեծաշուք Գրիգոր էֆէնտի Բաշալեանի, ի նպաստ քաղաքիս հայ գաղթականութեան բարեգործական անհրաժեշտ պիտոյից։ Ներկայ էին կառավարական՝ քաղաքային և զինուորական պաշտօնեայք մեծ մասամբ, եւրոպական տէրութեանց հիւպատոսներէն մի քանին, գաղթական ազգայինք գրեթէ ամբողջ և այլ զանազան ազգերէ բաւական ստուար բազմութիւն մը։ Բաշալեան էֆէնտի յատկապէս կը դիմաւորէր եկող բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնեայներն և վաճառականներն արժանավայել կերպով, աջակցութեամբ մի քանի պատուաւոր ու ազնուաբարոյ ազգայիններու։

Ապտուլլահեան Տիրան էֆէնտի, ամենայն շնորհակալութեան արժանի վեհանձնութեամբ իւր նուագածուաց խմբով եկած լինելով, Թատրոնին յատուկ խմբին հետ միացուց զիւր խումբն ալ որ ձրիաբար նուագեց մինչեւ ցվերջ ներկայացման։

Ներկայացումը խիստ գոհացուցիչ եղաւ, այլ մասնաւորապէս Տիկին Սիրանոյշ ընդհանուր հաւանութեան արժանացաւ իւր մոգիչ խաղով և հեշտալուր ձայնով. նոյնպէս Տիկին Գոհարիկ «Սուվենիրավալս» անուն գալիական երգն այնպէս յաջողութեամբ երգեց իւր քաղցր ու թրթռուն ձայնով որ բուն գաղղիացի դերասանուհիէ մը անճանաչ էր տարբերել։ Նմանապէս Օր. Փարագաշեան իւր դերը կատարեց ամենայն յաջողութեամբ։ Վերջապէս ամբողջ դերասանական խումբն ամենայն շնորհակալութեան արժանացաւ մասնաւորապէս սոյն երեկոյթի նկատմամբ, որ եռանդուն ոգեւորութեամբ ողջունուեցաւ հանդիսատեսաց կողմէն բազումանգամներ։ Ներկայացումէն գոյացած արդիւնքն է իբր 7,500 ղրուշ, որմէ զեղչելով իբր 3000 ղրուշ Թատերական ծախք, զուտ հասոյթ կը մնայ 4500 ղրուշի չափ գումար մը։

—Տեղւոյս գաղթականութեան հոգեւոր հովիւ Արժ. Տ. Արսէն քահանայն Պըրուսայի Սէօլէօզ գիւղի Թաւուլեանց ազնուական ընտանիքէն բաւական ուսեալ, գործունեայ և իւր պաշտօնին յարմար եկեղեցական մ'է, որ ի բոլոր սրտէ համակրպած է Աւետարանի այն խօսքին թէ «Հովիւ քաջ զանձն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց իւրոց»։

Տակաւին հազիւ երեք ամիս է որ կը քահանայագործէ աստ, ժողովրդեան զգալի կերպով եկեղեցասիրութեան մղած է իւր կոչման արժանի աշխոյժ եռանդով. միշտ սէր կը քարոզէ ու ամենայն եռանդեամբ կ'աշխատի ազգայնոցս մէջէն արմատախիլ ընել զատելութիւն։

Ցունաց Ծննդեան առաջին օրն Արժ. Տէր Արսէն քահանայն երթալով յԱռաջնորդարան Ցունաց, այցելած է նոցա Մետրոպոլիտ Գեր. Տ. Գրիգորիոս Արքեպիսկոպոսին, որ համակրելի ընդունելութեամբ պատուասիրած է զինքն։ Հայոց Ծննդեան առաջին օրն ալ Գեր. Տ. Գրիգորիոս Արքեպիսկոպոս իւր յատուկ կառքով փոխադարձաբար եկած է այցելել թէ՛ մեր Ս. մատուռն և թէ Պատ. Հոգաբարձութեան ատենապետ Բաշալեան մեծաշուք էֆէնտիի բնակարանն, և ըստ կարի արժանավայել յարգանօք ու պատուով պատուասիրուած է մերայնոց կողմանէ։ Նոյնպէս Բաշալեան էֆէնտի եւս հետեւեալ օրն անմիջապէս այցելած է Ն. Գերապատուութեան յԱռաջնորդարանն Ցունաց, ուր ընդունելութիւնք խիստ համակրելի եղած են։

Տեղւոյս հայկական առժամանակեայ մատրան բացուելէն ի վեր Ցունաց Գեր. Արքեպիսկոպոսին առ հայ գաղթականութիւնն ցոյց տուած քրիստոնէական մարդասիրութիւնն ու համակրանքն ամեն գովեստէ վեր են, և բոլոր գաղթականութեանս անհուն շնորհակալութեան ու երախտապարտութեան արժանի։ Ն. Գերապատուութիւն ի մասին գաղթականութեանս զարգացման մեծ փափաք կը յայտնէ և մինչեւ իսկ ամենայն վեհանձնութեամբ իւր աջակցութիւնը խոստացած է հաստատուն հայկական մատրան մը շինութեան մասին։

Ցունուար 23ին Այնորոզի վանուց փոխանորդն, ընկերակցութեամբ քաղաքիս Այ Եօրկի եկեղեցւոյ քարոզիչ վարդապետին, այցելեց հայկական մատրան։

—Տասն տասներկու օրէ ի վեր օդերը լաւ էին, իսկ այս առտու յանկարծ սաստիկ ձիւն սկսաւ տեղալ քաղաքս։ Ներսերը ձիւնն աւելի առատ է կ'ըսուի։

ԱՐՏԱՒԱԶԴ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖ. ՃԻԶՄԷՃԵԱՆ

Ահա բարի մարդ մ'ալ ընկաւ։

Սակայն կարելի՞ է շատանալ սոսկ բարի կոչելով, անձ մը՝ որ առաքինի ու գթասիրտ, կրթասէր ու ազգասէր էր միանգամայն։ Առաքինի էր նա, վասն զի օրինակելի համեստութեան, ճշմարիտ անկեղծութեան ու բարեսէր զգացմանց անձնաւորութիւնն էր։ Գթասիրտ էր նա, վասնզի գթութեան ու ձեռնտուութեան մէջ հոգւոյ գոհացում կը փնտռէր, չարին գաղափարը երբէք մուտ չէր գտած իւր խորհրդոց մէջ, իսկ բարւոյն, իսկ մարդասիրութեան հզօրագոյն միտումն հանապազ իւր մտատիպարն եղած էր. բա՛ն, այս էր լոկ իւր հարստութիւնը, այսչափ ինչ ունեցաւ նա ի մխիթարութիւն։

Այլ ո՞ւր թողումն կրթասիրութիւնը, ո՞ւր իւր ազգասիրութիւնն ու հայրենասիրութիւնն. արդարեւ կրթասէր էր նա զի խղճամիտ պաշտօնեայ մ'էր դաստիարակութեան կենարար գործին, կը սիրէր հոգւով չափ իւր մայրենի լեզուն, և զայն փրկարար գործի մը կը նկատէր ազգային պահպանութեան դատին, յոր նիւթ ընելով զայն իւր ամենօրեայ զբաղմանց. Սահակայ ու Մեսրոպայ հարազատն զաւակն էր Ճիզմէճեան։

Նա ինքն էր որ Թարգմանչաց հանդէսը չէր թողուր անյիշատակ անցնիլ, կ'աշխատէր ոգի ի բաին և սիրտ ի տրոփ որպէսզի փառաւոր ու արժանաւոր տօն կատարէ, դիւրաթեք մանկանց զգացումներն կրօնասէր խանդով բոցավառէ, երիտասարդ ուսանողաց միտքն ազնուական յիշատակօք պարարէ. այսու կ'ուզէր երախտագիտութեան նուիրական պարտականութիւնը դրոշմել նորաբողբոջ սրտերու մէջ, այսու կ'ուզէր պաշտօն ու սպաս մատուցանել գրականութեան նախահարց քրտնաթոր տքնութեանց և յոգնավաստակ երկասիրութեանց յաւերժակա՛ն, անմահակա՛ն յիշատակին։

Այո՛, նա ինքն էր որ ազնիւ զգացումներ ի հանդէս կը բերէր կենդանի գոյներով ու կայլակնացայտ արտասուօք. կենդանի՛ գոյներ կը կոչեմ եւ իրաւունք ունիմ, զի ազգային ո՛ եւ է հանդիսից մէջ ո՞վ չէր տեսած Պարոն Կարապետը մերթ յուզեալ ու խռովեալ, մերթ զուարթադէմ ու բերկրապատար, մերթ ցասկոտ ու բարկաճայթ, մերթ լուռ ու տխուր, մերթ արտասուաթոր ու տրտում։

Օրթագիւղ երկար վայելեց այսպիսի պատուական հայու մը բարիքը, ամբողջ քառորդ մի դար Ճիզմէճեան իւր անձալ ու անոխակալ սիրտը նուիրեց, իւր լայն ու հաստակուռ կուրծքը աբինեց ի զարգացումն ազգային մանկըտւոյն մտաւորական կարողութեանց, ի բարգաւաճումն հայ ընկերական դասուն որոյ փայլուն ներկայացուցիչը կրնայ սեպուիլ Օրթագիւղցին։

Այս պատկառոտ որչափ կրքոտ, այս անաչառ որչափ անյաչաղ Կարապետ Աղան հազարաւոր աշակերտաց կառավարիչ ու կրթիչ եղաւ, ո՛չ ոք դժգոհ եղաւ, ո՛չ մի թշնամի նա ունեցաւ, բայց վարժարանին միայն կառավարիչն չէր, այլ տէրն էր, մանկանց հայրն ու աղքատ ուսանողաց պաշտպանն էր, ո՛չ միայն նիւթական շէնքին, այլ և մտաւորական տաճարին կառուցմանը, բարձրացմանը վաստակող ոգին էր, սրբոց Թարգմանչաց դպրոցին նախախնամութիւնն էր մեր ու ամենուն սիրեցեալ տարաբաղդն Ճիզմէճեան։

Նոր տարին որ եկաւ ամենուն յոյսեր սերմանել, դառնացեալ բաղդին անիւներն յարդարել, փոխել խորհրդոց ու փայլուն գործոց կարգադիրն լինել, աւա՛ղ վերջ պիտի տար կեանքի մը որ արդիւնաշատ ու բազմաշխատ եղաւ. կեանքի մը որոյ զրկմամբ այրիացեալ պիտի մնայ Թարգմանչաց վարժարանն՝ Ճիզմէճեանի այս յոյժ պաշտելեալ բնակարանն։

ԳԱՍՊԱՐ Պ. ՆՇՄՑԷ

ՄԵՐ ԱՆՑԵԼՈՅՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՊԻՏՔԸ

Սոյն նիւթի վրայ կրկին խորհելու առիթ տուաւ այս անգամ եւս մի վրացի գիտնական՝ Պ. Բագրաձէ։

Ամեն անգամ երբ մենք մտածենք մեր երկրի անցելոյն մասին, կարողենք բացարձակ ըսել որ ոչինչ գիտենք։ Եւ անչափ խնդիրներ կուգան կը դիզուին մարդուս մտաց առաջ երբ փակեալ արկղեր, որ գիտութեան բանալին միայն պիտի կարողանայ բանալ։

Մեր անցեալը չէ ուսումնասիրուած և ոչ իսկ ձեռնարկուած է ուսումնասիրութեան. ի դէպ է այստեղ յիշել մասնաւորապէս սոյն մասի վրայ քրտնաթոր աշխատող և տքնող «Հայոց գարնան» երգչի՝ ծերունի Նահապետի անունն որ իւր բոլոր զօրութիւնն և կենաց ոյժերը նուիրած է մեր անցելոյն ուսումնասիրութեան գործին, և բանասէր ընթերցողն անշուշտ իմացաւ որ մեր մասնաւոր ըրած պատուելի անձնաւորութիւնն է Հ. Ղեւոնդ Ալիշան միայն իւր ասպարէզին մէջ. Բայց ուսումնասիրելի նիւթերն այնքան շատ են և բազմատեսակ որ բոլորովին վեր են մի անհատի ոյժերէն. սորա վերայ անշուշտ պիտի աշխատի հնախօսներու և հնագէտներու մի ամբողջ խումբ կամ ընկերութիւն և հազիւ ուրեք գիտնականք կը պատահի մի այնպիսի երկրի՝ որ այնքան գէշ ծանօթ լինէր և այնքան բազմազան նիւթեր հայթայթէր ուսումնասիրութեան՝ ինչպէս մեր երկիրը։

Մեր լեզուն եւս որով կը խօսինք և կը գրենք դեռ չէ ուսումնասիրուած իւր զանազան բարբառներովն և հնչմամբ. Արարատեանը, Կարնեցւոցը, Կ. Պոլսեցւոցը, Ղրիմցոցը, Նոր-Նախիջեւանցւոցը, Զէյթունցւոցը, Մշեցւոցը, եւն, եւն, հայ լեզուի այս ամենահարուստ բարբառներն որոնք մեր մայրենի լեզուի ճիւղերն են, դեռ զուրկ են ուսումնասիրութենէ. կը յիշեմ միայն ըստ բաւականի ժողովուած են Ագուլեցւոցը՝ կարծեմ Պ. Սարգսեանի միջոցաւ, սա իւր ինքնուրոյնութեամբ համարեա մի առանձին լեզու կը կազմէ, և լոյս է ընծայուած հանդերձ այդ բարբառի քերականութեամբ. Տփխիսեցւոցը Պ. Տէր-Յովհաննիսեանի աշխատութեամբ և հրատարակուած է Տփխիսի «Հայ. գրքերի հրատարակութեան ընկերութեան» միջոցաւ. մի մեծ հատոր է և կը պարունակէ Տփխիսեցւոց ասացուածներն, առածներն, անէծքն, օրհնէնքն եւն. եւն. Պ. Խալաթեանցն հաւաքած է հայ ժողովրդական «Հեքեաթներ», ընտիր գործ՝ որ մինչեւ իսկ թարգմանած է ռուսաց լեզուաւ. Տարոյ կամ Ալաշկերտցւոց բարբառն հաւաքած է Պ. Եր. Լալայեանցն և հրատարակուելու է շուտով. պէտք չէ մոռնալ նաեւ այն տեղագրական և ժողովրդական գրուածքներն և նկարագիրներն որոնք հայ անցեալ կենաց ուսումնասիրութեան կը վերաբերին և լոյս են ընծայուած աշխատասիրութեամբ Գեր. Գ. եպիսկոպոս Սրուանձտեանցի և Պ. Պ. Միրախորեանի և Ալլահվէրտեանի. Մեծ պատկառանօք պիտի յիշատակենք տեարց Ք. Պատկանեանի և Մ. Էմինի անուններն, որոնք արդէն ծանօթ են Հայոց անցելոյն և պատմութեան վերայ արած մանրակրկիտ գիտական ուսումնասիրութիւններովը։

Այս տեղ մեր անտարբերութեամբ և յետամնացութեամբ կրկին աչքի կ'ընկնենք Կ. Պոլսեցիքս, որ մինչ օրս ոչինչ հոգ չենք տարած մեր անհետանալու և կորչելու վտանգի մէջ գտնուող սերնդեան բերնէն հաւաքելու այն բոլոր ոճերը, դարձուածները, ասացուածները, անէծքը, օրհնանքը, հանելուկները, վէպերը կամ [illegible]ները՝ որոց մէջ շատ անգամ հանդէս կուգան բարոյական այնպիսի դասեր, բանաստեղծական այնպիսի նրբութիւն, կամ կը բուրեն հնութեան մի այնպիսի հոտ՝ որ մենք իսկ կը զարմանանք մեր բրած գիւտի վերայ։

Տփխիս գտնուած ժամանակս մի պառաւ կին պատահմամբ պատմեց այն առասպելը զոր Խորենացին կը պատմէ Արտաւազդայ մասին ժողովրդեան բերնէն առնելով. Պառաւի պատմածի Խորենացւոյ յիշածէն ունեցած տարբերութիւնը տեղւոյ և անուններու մէջ էր միայն. այն է՝ Արարատ սարի փոխարէն ինձ ցոյց կուտար Տփխիսի Արեւելեան կողմը գտնուող մօտակայ «Մախաթ» բլուրը, իսկ Արտաւազդ անուան տեղ կը յիշէր ոմն «Ջահրաման»։ Տասնեակ դարերը Արարատը Մախաթի իսկ Արտաւազդը «Ջահրամանի»ի կամ նոյն ինքն դիւցազնի էին փոխած, իսկ վէպը կը մնար միեւնոյնը. Լսելով զայս մի պառաւ կնոջ բերնէն, կը մտածէի թէ քանի՛ քանի սոյնօրինակ հնութիւնք կայծեր կ'որձակեն իւրեանց մոխրոց մէջէն կենդանի մնալով ռամիկ ժողովրդեան սրտին ու մտացը մէջ։ Այս առասպելներու կամ առասպելանման ճշմարտութեանց թիւը չափազանց է յոյժ՝ աւանդապահ հայ օջախի մէջ մնալով պահպանուած, որոց հաւաքելու համար կը պակսի միայն աշխոյժ գործունէութիւն։

Կ. Պոլսեցի հայքս մինչ օրս չը կարողացանք մի քանի գրագէտներ ի մի հաւաքել խորհրդակցելու և մի վճիռ տալու արեւմտեան հայոց հայ տառերու աղաւաղեալ հնչումն ուղղելու համար. Մենք այդ հնչումները կ'անուանենք աղաւաղեալ՝ համոզուած լինելով հաստատապէս որ այդպէս է և ինչպէս ասացինք գրագիտաց ակումբի մի վճիռ ի սպառ կարող էր բառնալ այդ աղաւաղումը նախ և յառաջ մեր դպրոցներէն, աղաւաղումն՝ որ մինչեւ յամօթ կը յանգի. ամօթ է որ մինչեւ անգամ «Հայր» արեւելեան հայք հնչեն ինչպէս «Խայր», իսկ արեւմտեանքս (մասնաւորապէս գրագէտներս) իբրեւ «Հայր», իսկ Չ ու Ջ տառերը հնչմամբ կը զանազանին իրարմէ և այդ հնչումը մենք կորուսած եմք պահելով միայն Չ տառը. Գլխաւորաբար կորուսած եմք բացի վերոյիշեալներէն բ. գ. դ. ծ. կ. ձ. պ. տ տառերու ճիշդ հնչումները. Մեր հայագէտները կարող էին արծարծել այս խնդիրը և հասնել մի որոշ եզրակացութեան, զի կը կարծենք Տեյեմարքայ թարգմանութեանց ընտրութեան խնդիրէն առաւել հետաքրքիր է այս և անհրաժեշտ. Մխիթարեան Հարք եւս կարող են մեծապէս նպաստել սոյն խնդրոյն դիւրաւ լուծմանը. Եթէ առիթ ունենանք հայկական այբուբենի հնչման մասին մեր կարծիքը կը յայտնենք առանձին յօդուածով և կը ներկայացնենք մեր գրագիտաց այն բոլոր պարզ բայց համոզեցուցիչ փաստերն, որոնց վրայ հիմնուած կ'ապացուցանենք արեւելեան հայոց հնչմանց ճշգրտութիւնը։

Հայերուս համար գաղտնիք մնացած առարկաներէն մին եւս այն է թէ ի՞նչ կը հագնէին մեր նախնիք ընթացս այլ և այլ դարուց. (Զենք գիտեր նոյնպէս նոցա տներու և գործածած ամաններու ձեւերն։) Հ. Ալիշանն իւր անմահ Սիսուանի մէջ զետեղած է Կիլիկեցւոց ժամանակ Հայոց գործածած թէ զինուորական և թէ քաղաքային զգեստներու նկարներն և մասամբ այդ պակասը լցուցած. Բայց Կիլիկեցւոց ժամանակէն աւելի հին են Բագրատունեաց և նախորդներունը. Նաեւ պէտք է ի նկատ առնունք որ ամեն աշխարհ կամ նահանգ կ'ունենար զգեստի ձեւի և տեսակի քիչ կամ շատ տարբերութիւն իւր դրից և կլիմայի համեմատ. Ցուսանք որ այդ բազմաշխատ հօր [illegible] նոր լոյս պիտի սփռեն ինչպէս շատ քօղարկուած հնութեանց՝ նոյնպէս և այս մասին վրայ. Միայն ներուի մեզ ասել թէ Պ. Բագրաձէի կարծիքն հայկական (Անեցւոց) զգեստի մասին այնքան համոզեցուցիչ չէ՝ եթէ ի նկատի ունենանք որ Ա. Բացի Վրացիներէն թեւաւոր զգեստ(*) կը հագնէին Փոքր Ասիացի և արեւելեան շատ ազգեր ու ցեղեր որոնց մէջ կան նաեւ սլաւներ. Մի ինքնօրէն պետութիւն ինչպէս Լեհացւոցն էր, դժուար թէ կարօտանար եկւոր գաղթական հայերէ փոխ առնուլ նոցա զգեստի ձեւն եւ հագնէր իւր ազնուականներուն. Ի բաց առեալ սոյն հանգամանքն, հայերու գաղթականութենէն առաջ միթէ՞ այդքան չտեսնուած բան էր այդ ձեւի զգեստը՝ քանի որ նորա շատ նմանը կը գտնուի նոյն իսկ Պալքանեան Թերակղզւոյ Սլաւ ցեղերուն վրայ. Եւ Բ. մենք ունինք Հաղբատայ վանուց լուսանկարը (կառուցուած Խոսրովանոյշ թագուհիէն 968 թ. Ք. Բագրատունեաց թագաւորութեան ժամանակ) որոյ արեւմտեան պատի վրայ քարեայ շրջանակի մէջ քանդակուած է մի բաւական պատկեր՝ որ այնքան հազիւ կ'երեւի հայկական վանքերու վրայ. Պատկերը կը ներկայացնէ երկու այր մարդիկ երկար մօրուքով դէմ առ դէմ կանգնած, աջ ձեռքերին բռնած են Հաղբատայ վանուց մանրանկարը (մոտէլ), ականջներին ծածկուած է մազերնուն տակ՝ որ կտրուած է ուղիղ դէպ ի ծոծրակը. Գլուխնին ծածկուած է կլոր գտակով, հագած են երկար վերարկու ծունկերէն վար, մէջքերնին սեղմած կ'երեւի բարակ գօտւով, իսկ ոտնամաններն շատ նման է մեր տեսած էմէնիներուն. Կարծեմ վանքի արձանագրութիւններէն առնելով մեզ տեղեկացուցին թէ այդ երկու մարդոց պատկերները կը ներկայացնեն Սմբատ և Գագիկ թագաւորները. բայց մենք չկարողացանք բացատրել թէ ի՞նչ էր պատճառն որ այդ բարեպաշտ թագուհին իւր կառուցած տաճարի վերայ կը դնէր ոչ թէ իւր՝ այլ ուրիշներու պատկերը. Թուէ կանացի համեստութիւնն որ հայուհեաց ամենամեծ զարդն է՝ լինի նա դշխոյ կամ ռամիկ, կ'արգիլէր այդպէս ընել. Եթէ թագաւորաց պատկերներ չեն, ռամիկ մարդոց եւս չեն, որոնք անշուշտ չէին կարող մի թագուհւոյ կառուցած տաճարի վերայ իւրեանց պատկերը դրուելու տեղ ունենալ. Ցարգելի՝ միեւնոյն ժամանակ այդ վանուց շինութեան մէջ մեծ գործակցութիւն ունեցող մարդիկ լինելնին ակն յայտնի կ'երեւի որ դոքա իւրեանց ձեռքին բռնած են վանքի մանրանկարը։

Արդ՝ այդ պատկերի վերայ մենք ոչինչ չենք տեսներ որ մեզ յիշեցնէր վրացի ազնուականաց հագած չօխան՝ որ է ծունկերնուն հետ հաւասար կարճ, մէջքը խիստ ծալքերով (փօթ) և թեւերնին վայր կախուած. մինչդեռ բոլորովին հակապատկերն կը ներկայացընէ մեր յիշած նկարի վրայ երեւցածը, և միթէ՞ բնաւորութիւնն ազդեցութիւն չունի զգեստներու վերայ. Թեթեւ, զուարթաբարոյ և գինեսէր վրացւոյն զգեստը շատ անբնական պիտի թուէր եթէ չզանազանէր լուրջ և ծանրաբարոյ հայու զգեստէն։

Վերջացնելով մեր խօսքը կը ցանկայինք մեր մէջ տեսնել հնասէրներու և հնագէտներու մի ընկերութիւնն, որին անդամակցէին ամեն կողմի ձեռնհաս հայեր. Ընկերութիւնը բացի իւր տարեկան կամ վեցամսեայ աշխատութեանց հրատարակութիւններէն ունենար նաեւ իւր թանգարանը, ուր հաւաքուէին այն հատուկտոր բայց շատ անգամ ամենաթանկագին հնութիւններ՝ որոնք ի զուր կը կորչին մնալով մասնաւոր անձանց քով. Հաւատացած ենք որ մի այսպիսի ընկերութեան արտադրելու արդիւնքը մեծ է անչափ և նա կոչումն պիտի ունենայ լցնելու մի այնպիսի պակաս՝ որ քիչ թէ շատ զարգացած հասարակութեանց մէջ յոյժ զգալի է։

Ցուսա՛նք։ ՀԱՅՈՐԴԻ

(*) Թուրքերն այդ ձեւ զգեստը կ'անուանեն չէփքէն. Ծ. Ց.

ՊԱՏԺԱԿԱՆ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄՈՒՆՔ

Ցայտնի է թէ Ֆրանսական Խորհրդարանը կ'զբաղի իւր պատժական օրինագրքին բարեփոխման ծրագրով մը. Այս իրողութիւն քանի մը խորհրդածութիւններ կը ներշնչէ մեզ. Ֆրանսայի մէջ օրէնքը մինչեւ հիմա այլոց դէմ եղած ոճիրները պատժած է. Սակայն նա որ բռնութեամբ կամ լոկ անփութութեամբ կը վնասէ իւր իսկ կեանքին, իրօք յանցաւոր է, մանաւանդ այն պարագային ուր հայրենիքը կրնայ պէտք ունենալ իւր զաւակաց կորովի բազուկներուն. Անգլիոյ մէջ Felo de se (ինքզինքին դէմ վայրագ) դատավճիռ կ'արձակին ընդդէմ անձնասպանին. կը թուի մեզ թէ նա որ ո եւ է հիւանդութիւն մ'ունի դիւրաբուժելի եւ անփոյթ գտնուելով զայն դարմանելու, այսպէս ինքզինքը մահուան կ'ենթարկէ, իրապէս ի գործ կը դնէ այն վայրագութիւնը զորմէ կը խօսի Անգլիացւոց օրինագիրքը։

Պարզ հարբուխ մը որ չդարմանուիր, այս ցուրտ և խոնաւ օդերուն, կրնայ մահացու լինել. Մարդ այնու մանաւանդ յանցաւոր է զի կը բաւէ քանի մը Ժէռոտէլի բաստիլ առնուլ, զորս կարելի է գտնել ամեն դեղատանց մէջ, փարատելու համար հիւանդութիւնն առաջին օրէն և մինչեւ իսկ նորա առաջքն առնլու. Այս չնաշխարհիկ բաստիլները կ'ապահովեն զինքերն ընդդէմ արտաքին ցուրտին և մթնոլորտին խոնաւութեան. Անոնց յաջողութիւնը Ֆրանսայի մէջ աներեւակայելի բան մ'է. Աներկրայ ենք թէ մեր հայրենակիցներն, որք միշտ հաշտ աչօք կը նային գիտական յառաջդիմութեանց, պիտի փութան փորձել Ժէռոտէլի բաստիլներն և իրենց արժանի կարեւորութիւնը պիտի տան նոցա։

Ժէռոտէլի ճշմարիտ Բաստիլները կը գտնուին ի Կ. Պոլիս, Պոն Մարշէ, Գեղագործական Մթերանոց, Ն. և Ժ. Բանվուք եղբարք, Թիթօս, Նէտէլքօս, Թէոտորիտէս, Վէնեան Քասարեան, Տ. Ն. Մէդիքի, Ա. Գասպարիատէս, Աքսդորիտէս— ի Պոլիս, Նէտէլքօս և Ընկ. —Իզմիր՝ Մ. Բանգուէ. — [illegible] (Սերբիա), Ա. Պալեան։

ԱԶԴ

Կը ծանուցուի արդոյ հասարակութեան թէ ի մօտոյ տեղի պիտի ունենան հետեւեալ Լօդրըններուն վիճակահանութիւններն, երաշխաւորեալ իրենց յատուկ կառավարութիւններէն։

Փետրվար 22ին և 23ին, Համպուրկի Լօդրըին չորրորդ վիճակահանութիւնը.

Մէկ ութերորդ տոմսին գինն է 50 ղրուշ ոսկեդրամ, քառորդ տոմսինը 100 ղրուշ։

Փետրուար 27, 28 և 29ին, Պրունսվիքի Լօդրըին երրորդ վիճակահանութիւնը.

Մէկ ութերորդ տոմսին գինն է 52½ ղրուշ, մէկ քառորդ տոմսինը 105 ղրուշ։

Փետրուար 25ին և 26ին տեղի պիտի ունենայ Սաքսոնիոյ Լօդրըին երրորդ վիճակահանութիւնը։

Մէկ տասներորդ տոմսին գինն է 75 ղրուշ։

Այս երեք վիճակահանութիւններն ի միասին կը բաղկանան 265,000 թիւերէ, որոց 122000ն անպատճառ պիտի շահին։

Իւրաքանչիւր վիճակահանութիւնն ունի մեծ բաժիններ, ինչպէս 500000, 300000, 200000, 150000, 100000, 80000, 70000, 60000, 50000, 40000, 30000, 20000 մարք և այլն։

Այս տոմսերէն ունենալ փափաքող անձինք կը հրաւիրուին ժամանակին դիմել գրասենեակս. Գաւառներէն եկած յանձնարարութեանց հետ պէտք է փոխարժէքը ղրկել։ 3—5

1450 Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹՈՒՑ

Ղալաթիա, Գումիւշեան խան թիւ 8

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ

Ս. ԺՈՐԺԻ ՌՈՄԸ

ՃԱՇԱԿԵՑԷՔ ԵՒ ԲԱՂԴԱՏԵՑԷՔ

ՊՕՂՈՍ ԵՒ. ՔԱԼԸՔՃԵԱՆ

Դեղագործ ի Պարիզէ Քաքու

Հօճէյէ Ճամէսի Թիւ 38

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ իւր դեղարանը կը գտնուին ամեն օր հետեւեալ ճարտար բժիշկները, պատրաստ իրենց դիմող հիւանդները դարմանելու։

ՏՕՔ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԷՖ. ԱՐԱՊԵԱՆ, ամեն օր բացի ուրբաթ և կիւրակէ, ժամ 5—6։

ՏՕՔ. ՍԻՄՈՆՕՖ ԷՖ. ամեն օր ժամ 7—9. ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ աղքատները։

ՏՕՔ. ՕՆՆԻԿ ԷՖ. ԴԱԲԱՄԱՃԵԱՆ, չորեքշաբթի և շաբաթ ժամ 9էն վերջ։

1525 1—10

ԱՒԵԼՈՐԴ ԱՊՐԱՆԱՑ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ռ. ՀԷՑԵՐՆ ԵՒ ԸՆԿ. կը ծանուցանեն իրենց յաճախորդաց և հասարակութեան թէ իրենց տարեկան վաճառումը արդէն սկսած է երկուշաբթի փետրուար 13էն և պիտի շարունակուի ցվերջ ամսոյն։ Ամեն աւելորդ կամ մնացեալ ապրանք պիտի կրեն սա արձանագրութիւն՝ Ցոյժ աժան, և 10 % զեղչ պիտի լինի սոյն տարեկան վաճառման միջոցին կանխիկ գնուած ապրանաց վրայ։

4, Գուլէ-Գաբու, Ղալաթիոյ աշտարակին մօտ։ 1523 4—10

ՄԻ ԳՆԷՔ

ՁԵՐ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՆ

Առանց նախապէս այցելելու

Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ

AU CROISSANT

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

94, Ներքինէ Փողոցում, 94.

Վալտոսայի դիմաց։

ԱՆՁԻՆ ՄԹԵՐՔ

ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

ԲԱԼԴՈ, ԲԱՆԴԱԼՕՆ, ԲԱՌՏԷՍԻՒ

տղայոց, երիտասարդաց և տղայոց համար։

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՁԳԵՍՏՆԵՐՈՒ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐ

Պրտանի սեւ չուխայէ, 45 ֆրանքէն սկսեալ։

ՌԸՏԷՆԿՕԹ, ԲԱՆԴԱԼՕՆ, ԺԻԼԷ

Ռուսլէի սեւ չուխայէ, 45 ֆրանքէն սկսեալ։

ԺԱՔԷԹ, ԲԱՆԴԱԼՕՆ, ԺԻԼԷ

Ռուսլէի սեւ չուխայէ, 45 ֆրանքէն սկսեալ։

ԱՀԱԳԻՆ ՄԹԵՐՔ

ԿԱՆԱՆՑ ՄԱՆԹՕՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԺԱՔԷԹ, ՎԻՋԻԹ

մետաքսէ,

ԲԷԼԻՒՇ ԵՒ ՕԹՕՄԱՆ

15 ֆրանքէն մինչեւ 5 օսմ. ոսկի։

1506

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Շէհր Էմանէթինին վարիտաթը մախսուսէսինտէն օլան Տէրսաատէթ վէ պիլատը սէլէսէ գանթար վէ բուլ վէ բազար մահալլէրի րուսումի իլէ Էմին-Էօնիւ վէ սայիրէ արալըք մահալի կէլէճէք իւչ եւէլ թէօրթ սէնէլի մարտընտան իթիպարէն իքի սէնէլիք վէ զէյլիյէ վէ գօթրալար վէ մաարուֆ սուլար րուսումը վէ համալ չէքիլէրի վէ Էմանէթ վէ տէվայիրը պէլէտիյէ բարուսընըլըգլարը վէ սայիր րուսումաթը միւթէֆէրրիգա քէզալիք սէնէի մէրգումէտէն իթիպարէն պիրէր սէնէ օլարագ իլզամ ու իհալէ օլունմագ իւզրէ միւզայէտէյէ գօնուլտուղունտան, վէ պունլարտան գանթար վէ բուլ վէ բազար մահալլէրի րուսումի իլէ Էմին-Էօնիւ վէ սայիրէ արալըք մահալլէրի թէզգարրուր իտէճէք պէտէլը հատտը լայըգը պուլունըր հալտէ իշպու չուպաթըն օն սէքիզինճի բէնչշէնպէհ կիւնիւ իհալէի էվվէլիյէսի վէ իքիմինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ նիզամէն իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճագ վէ իհալէ իտէճէք մալլարըն [illegible] իլէ դաֆթէրինէ քէյտ օլունմագ իւզրէ կէլէճէք չարշէնպէհ կիւնիւ դաքի իհալէ միւզայէտէ գօմիսեօնունա մուրաճաաթ իւլունմալարը իլան օլունուր։

8 չուպաթ 303 1—3

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

531

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ էնտ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788964

ՆՕՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ՚անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՄԱՐԻԹԱՅՄ. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

Լուսնոտութիւն, Խաղխոր, Մկնածրգութիւն, Ողնածուծի հիւանդութիւնք, Գլխու պտոյտք, Ուղեղի յոգնութիւն Գլխացաւ, Քնատութիւն ապահովապէս կը բուժին

ՀԷՆՐԻ ՄԻՒՌԻ ՕՇԱՐԱԿՈՎ.

15 տարուան փորձառութիւն Բարիզի հիւանդանոցաց մէջ

ԲԱԴ եւ ՄԻՒՌ

Տ՚ԷՍԳԱՌԿՕ ՏԸ ՄԻՒՌ

ՀԱՐԲՈՒԽը, կոկորդի և կուրծքի տկարութիւնք, կապոյտ հազն եւս անպատճառ կը բուժին

Մեծաքանակ կը վաճառուի ի Դեղագործական Մթերանոցն, 35, Մեծ փողոց Ղալաթիոյ։ 1133

PAPIER WLINSI
ՎԼԷՆՍԻԻ ԹՈՒՂԹ

ՎԼԷՆՍԻ թուղթին ամէնէն յաջողութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բորբոքումները դուրս քաշելու յատկութիւնն ունի։ Առաջնակարգ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի տկարութեանց, Հարբուխ, Պրոնշիթ, Կոկորդի ցաւ, Յօդացաւ։ Իր գործածութիւն շատ պարզ եւ դիւրին է։ Կը բաւէ միայն անգամ մը մարմնոյն վրայ դնել։

Բարիզ, Ժ. Վիլէն եւ ընկ. 31, Սէնի փողոց։ Կը գտնուի ամէն դեղատանց մէջ։

Պահանջել ՎԼԷՆՍԻ անունը։ 1136

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլի և Արեւելից մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոն
Ալճերիան	2500	Ֆլավեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլորեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արապեան	3700	Իլլիրիան	5500
Բավարիան	6000	Իսթրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթելեան	800	Լիպուրնեան	2500
Սայպրեան	2000	Լիզպոն	800
Տուրոյ	700	Օփորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Ֆալերնեան շոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսըն, աստ հասաւ ընդհ. վաճառքով։

Արապեան շոգենաւը, նաւապետ Ռիչարտս իր Օտեսայէն վերադարձին Լիվրբուլոյ համար պիտի բեռնաւորի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ Գործակալ Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաշման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամպիէրրի.
Շիրա, Ս. Վօքօդօբուլօ Որդիք և ընկ
Զմիւռնիա, Ջ. Ուիթոլ և ընկ.
546

ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլ, Միջերկրական և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետ
Այա Սոֆիա	3,000	Պէքս
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արմենիա	2,500	[illegible]
Լաքոնիա	2,500	Ուիլսըն
Մաքեդոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկարիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ՚ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ
536 Գործակալք

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

The WESTERN, ապահովագրական Ընկերութիւն ի Թորոնթօ
Դրամագլուխ 100.000 անգլ. ոսկի

L'ETERNELLE
Ապահովագրական անանուն ընկերութիւն ի Բարիզ. ընկերական դրամագլուխ 5,150,000 Փրանք որ պիտի բարձրանայ 10,000 000 Փրանքի

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

THE WESTERN ապահովագրական ընկերութիւն ի Թորոնթօ

Դրամագլուխ 100,000 անգլ. ոսկի

Վերոյիշեալ ընկերութեանց Արեւելից Տնօրէնութիւնն արտօնեալ է նմանապէս ծովային ապահովագրութիւններ ընդունիլ ԼՈՅՏ ԱՆԳԼԻԻ համար.

Արեւելից համար տնօրէն Ս. ԼԷՅՆՈՒ
1381 Էլիֆ խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

LA ROUENNAISE
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԲԱՐԻԶ, ՍԷՆ-ՄԱՌԴ ՓՈՂՈՑ, 18

Ընկերական դրամագլուխ	4,000,000 Փրանք
Մինչեւ հիմա ապահովագրելոց վճարուած դրամ	25,000,000 »

Հրդեհի դէմ կ՚ապահովագրէ կարասիներ, անշարժ կալուածներ, վաճառատան, մթերանոցի կամ մաքսատան մէջ ապրանքներ, խիստ շահաւէտ պայմաններով և չափաւոր գներով։

Ընդհ. գործակալ Օսմ. կայսրութեան համար ԱԼԵՔ. ԳՈՒՐՄՈՒԶԻ
11—26 1403

Պոլսոյ համար գործակալ ՊԵՏՐՈՍ ԱՄԴԱՐՃԵԱՆ
Պահչէ-Գափու, Թաշ խան, Թիւ 40

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԻՒՂՈՑ ԱՆՀԱՄՆ ԵՒ ԱՆՀՈՏ

HUILE DE HOGG
ՄՕՐՈՒ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձովհետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, Թոքախտ, Թոքառաջեցհիւանդութիւն, Հազբուխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռոյցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրբուն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն եւայլն. Նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։ Օգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահաւէտական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշ բանի չեն ծառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդոնմըն գրգռելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր են կրնան ըլլալ։ Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շիշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօկէ անունը և Բարիզը բժշկական ճեմարանին քիմիական գործոց վկայուլ Պ. Լըսիւէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի էթիքէթին վրայ կը գտնուի։ Տէլլա Սուտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քովկը գտնուի։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօկի մօրու ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղիոյ կառավարութեան կնիքն պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն ընելու։ գործածողին նշանը։

Hogg هوغ

Թուրքիոյ համար ընդհանուր մթերանոց
Ժ. Փ. ՏԱՒԼՃԻՕ, Պոլիս
1257

ՉՄԻՆԷՆԵՐ
ԾԽՆԵԼՈՅՉՆԵՐ

ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
ՎԻԷՆՆԱՅԻ
ՌՈՒՍՏ-ՀԷՖԼԻՐԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՉՄԻՆԷՆԵՐՈՒ

Ճոխ հաւաքածոյ յախճապակեայ, Թափծու երկաթէ և այլ
ՉՄԻՆԷՆԵՐՈՒ
ԲԷԹՐՈԼՈՎ, ՏԱՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵ

Հ. ԼԱՆԺ

24, Բէյլէմէզ փողոց)
32, Մ[illegible] փողոց) Ղալաթիա

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Պղնձէ, Հոլանտոյ և թափծու երկաթէ)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ
Ամէն տեսակ գործիք
ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
Տասանոցք-Կշռոցք-Ցորենի կշռոցք

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՋԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ 676

ՇՈԳԵՆԱՒՈՐԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բաթումի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է լա Մէտիժէ որ փետրուար 22ին Մարսիլիայէն և փետրուար 29 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է լա Կօլ որ պիտի մեկնի փետրուար 20ին։

Ուղեւորք և ապրանք ընդունուին

Նաւուղիւքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՌԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քէչէճի Մէյտէտ
56 Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլ և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնն
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	300
Զեպրա	4000	Օսայրիս	30 0
Օսմանլի	4000	Նեֆթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բերա	3000
Թիպըս	3250	Լոթուս	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
Մարիօթիս	3250	Սեթի	700

Դէլթա շոգենաւ նաւապետ Տըքֆի, փետրուար ամսոյ 1/13ին Լիվրբուլէն աստ կ՚սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԱԼ և ԸՆԿ.
Ուիթալ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
415 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ		20,000,000
Գանձեալ	»	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի		12,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լօժէն Բարաքոր
» փոխ. գործակալ և քննիչ. Մ. Նազարէթ Նազըրեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօզեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամամայեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեմեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Քօնեա, ևն ևն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ՚ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Ասկէ զատ կը համարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախնական պարտականութիւն մ՚է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար „Ետրի արդէն հաստատութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վճարահանութեան մասին, որ անոնցմէ մէկ մի տարի Պետութեան մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէկ մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամէն յերուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհունակութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (Քաղուածեալ Աւստրիոյ-Հունգարական կառավարութեան ներքին գործոց նախարարութենէն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանքի պատկառելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։
654

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԷՐԻ
ՃԷՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼԸ

Տօքթօր Այէրի Ճէրրի Փէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւք, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն ևն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները, և կապուտ հազի և յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ՚ազդէ ու կը կազդուրէ։

Տր. Այէրի Ճէրրի Փէքթօրալն այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի յոյս ընծայեց, շնորհիւ նորա կոկորդի և թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին և միօրինակ նուաճող ազդեցութեան է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովն և պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չկայ ամենեւին դեղ մը որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան զայս, և կամ աւելի արժանիք ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու։

Ճէրրի Փէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է և համեղ. բնաց շատ հաճելի լինելով՝ փոքր տղայք շատ դիւրաւ կ՚առնուն։

Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի. Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ և ԸՆԿԵՐՈՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ Կը ծախուի նաեւ քաղաքիս մէջ գտնուած դեղագործաց քով։
581

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1888 փետրվար 1 Երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչև փետրվար 29

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Ղ. Թ.

1 35 Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյ. Թարապիա Ենիքէ. Ըմէն. Միրկ. Պզյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 17
2 45 Ենիմ. Մէզպ. Պէօյ. Թար. Ենիքէ. Ըմէն. Միրկ. Պզյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 18
4 30 Ա. Գավաք Ենիմ. Մէզ. Պէօյ. Թարպ. Ենիքէ. Ըմէն. Միրկ. Պզյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 28
7 — Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բ. Հպ. Ենիքէ. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլլ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 22
8 30 Գավաք Ենիմ. Մէզ. Պէօյ. Թար. Պէյգօզ Ենիքէ. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 34
10 — Մէզարպ. Պէօյ. Թարապ. Ենիքէ. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթաք. Պէշ. 21

Արնավուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց ժամերը

12 50 Ենիք. Ըմէն. Պզյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 20
1 20 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 21
2 — Արնվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 22
2 35 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 20
3 Արնվ. Գուր. Օրթ. Գուզկ. Պէշ. 21
3 45 Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. Գապ. 17
4 45 Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 18
10 55 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 28

Ասիական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց ժամերը

1 20 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ. 28
1 45 Պէյգօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղրդ.) 23
2 20 Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյ. Գուզկ. Պէշ. 33
2 30 Ա. և Բ. Գավ. Մէզարպուրնու Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշպ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վան. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. 34
4 20 Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. 33
4 45 Պէյգ. Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք. 23
9 — Միրկէօն Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ Գուզկ. Իւսկիւտար 23
(Ուրբաթ օրերը Էմիրկեանէն դէպի կամուրջ
10 30 Գանտիլլի Չէնկէլքէօյ 20
(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը
2 45 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ենիմահալլէ Բ. Ա. Գավաք 28
4 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիքէ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ. 22
6 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ըմէն. Ենիք. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մէզր. Ենիմ. և Գավաքներ 34
7 30 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Արնվ. Գնտիլ. Ա. և Բ. Հիսար Միրկէօն 23
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մէզար. Պէօյ. 21
10 30 Ռ. Հիսար Պզյաճ. Միրկ. Ըմէն. Ենիքէօյ, Թարապիա, Պէօյի. Մէզար. Ենիմ. 17
11 — Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ենիմ. 34

Կամուրջէն Արնավուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 5 Ուղղակի Պէպէք 20
2 25 Ուղղակի Արնավուտ քէօյ 21
3 15 Ուղղակի Պէպէք 17
4 15 Ուղղակի Արնավուտ քէօյ 18
10 — Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար (Վոսփոր եկող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 28
10 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք

11 20 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պզյաճ. Ըմէն. Ենիք. 20
11 45 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավտ. Պէպէք 28

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 15 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բ. պաշճէ Պէյգ. 23
3 40 Ուղղակի Գանտիլլի 33
9 30 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավաքներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 20
10 — Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարպ. Գավաքլար 18
10 40 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտիլլի Պէպէք (Գանտիլլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 10 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշպ. Պէյգօզ 23
11 45 Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Պէպէք 21

Ամէն ուրբաթ առաւօտ ժամ 4 15ին Կամուրջէն շոգենաւ մ՚ելնելով Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պզյաճք. Ըմէնիա Ենիքէ. Թար. Պէօյ. Մէզ. Ենիմահալլէ պիտի հասնի։

Ամէն ուրբաթ երեկոյ ժամ 8 45ին Պէօյիւքտէրէէն շոգենաւ մ՚ելնելով Թարապ. Պէյգօզ Բաշպ. Գանլըճա Ռ. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկիւտար հանդիպելով կամուրջ պիտի իջնէ։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
1 25	6 35	1 50	8 15
2 —	7 5	2 10 Պէշիք. Գզլ	9 —
2 30	8 15 Պէշիք	3 —	9 40
2 45	9 —	3 40	10 10 Պէշիք
3 25 Պէշիք	9 30 Պէշիք	4 15 Պէշիք	10 35 Գզ.
3 45 Ֆէրպօթ	10 —	4 30 Ֆէրպօթ	10 45 Ֆէրպ.
4 —	10 15 Ֆէրպ.	5 —	11 10
4 40	10 40	5 25	11 30 Ֆէրպ.
4 55 Վոսփոր	11 10 Գզ.	5 45 Ֆէրպօթ	11 40
5 — Ֆէրպօթ	11 15 Ֆէրպ.	5 50	11 50 Գզ*
5 30	11 40	6 15	12 —
6 5 Պէշիք	12 —	7 5 Պէշիք	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
2 —	7 5	— —	7 5 Պէշիք
2 40	8 15 Պէշիք	2 —	8 15
3 20 Պէշիք	8 45	2 30 Պէշիք	8 45
3 45 Ֆէրպօթ	9 15	3 5	9 15
4 —	9 45	3 50	9 45
4 25	10 10 Պէշիք	4 30 Ֆէրպօթ	10 10 Պէշիք
4 40 Վոսփոր	10 15 Ֆէրպ.	4 35	10 45 Ֆէրպ.
5 — Ֆէրպօթ	10 45	5 20	10 45
5 35	11 10	5 45 Ֆէրպօթ	11 20
6 5 Պէշիք	11 15 Ֆէրպ.	6 5	11 30 Ֆէրպ.
6 35	11 45	6 25	11 40
	12 —		12 —

* Այս երթեւեկութիւն հրէից տօներուն, և շաբաթ օրերը չպիտի կատարուի։

ՀԱՅԴԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 45 Հայտէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
5 — » » (կիրակի օրերը ժ. 5 30)
10 30 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 15 » » (կիրակի օրեր ժ. 10 45ին
3 25 կամուրջէն Հայտէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 30 կամուրջէն Հայտէմ անտի Սալաճագ (կիր. 5ին)
10 10 կամուրջէն Հայտէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 — կամուրջէն Հայտէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժմ. 10 30 ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 15 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 15 » Գապաթաշ
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

663